VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XIII. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM. 1971. FEBRUÁR 4.

ÁRA: 60 FILLÉR

Néhány szó Pécsről — ez 4. oldalon található írásunk címe. Bártfai Mária, Angyal Edit és Simon Irén — tanulás közben szánkózásra is kerít időt

Rektorunk, Szabó Kálmán

a koncentrációról, a jegyzetekről, az oktatásról és a kutatásról

A felvilágosult egyetemistáktól ma már távol áll az a babona, hogy új év kezdése új élet kezdését is jelenti. Nagyon jól tudjuk, hogy nem lehet megszüntetni az eddigi évek hatását. Csak folytatni tudjuk tehát azt, amit már egyszer elkezdtünk, de hogyan?

Erre a kérdésre kértem választ Szabó Kálmán elvtárstól, egyetemünk rektorától. Hogyan értékeli a múlt félévet és mit tervez jövőre az az ember, aki elképzeléseivel több mint kétezer diák életmódját változtathatja meg.

— Legfontosabbak talán nem is a tervek, hanem a terveket irányító elvek közül éppen a stílussal, az egyetemista gondolkodással kapcsolatosak. Sokan még ezt a magasabb szintű oktatási formát is, mintegy „rossz gimnáziumnak" tekintik, ahol teljes mértékben kötött a tananyag és a tanár-diák viszony is.

A világon elfogadott általános felfogás szerinti egyetem eszménye egy olyan, idősebb és ifjabb tudósoknak képzési tekintetben összehangoltan munkálkodó testülete, akik a diákokat nemcsak oktatják, hanem velük együtt kutatnak is,

tehát akik állandóan növelik saját tudásukat, hogy aztán ezt a folyton korszerűsödő tudásanyagot bocsáthassák a fiatalok rendelkezésére. Persze, ehhez mindkét fél kölcsönös jóakarata és segítőkészsége szükséges. Részemről igen furcsának találom, hogy sokszor épp a diákok vannak az újítások ellen, a velük járó szükségszerű nehézségek miatt, holott koruk miatt is, nekik kellene vállalkozóbb szelleműnek lenniük.

— Talán nincsenek eléggé meggyőződve arról, hogy az újítás az ő érdeküket szolgálja?

— Természetes, hogy minden rendszernek, megvannak előnyei mellett a hátrányai is, és bizonyos ideig minden rendszer el tudja látni feladatát. Azután mégis szükségessé válik egy újabb változtatás.

Ilyenkor mindig az a legfőbb, hogy a változtatás irányának helyességéről és realizálásának elemi feltételei időbeli megteremthetőségéről előzetesen széles körű eszmecserék alapján meggyőződjünk, utána pedig kiki mindent elkövessen a legjobb realizálás végett!

Számolni kell persze az újjal járó nehézségekkel, de türelmesnek kell lenni egy bizonyos ideig, s a kellő tapasztalat elemzése után kell, ha szükséges, korrekciókat végrehajtani.

— Vegyük, például a koncentrációs forma alkalmazásának az ügyét. Melyek voltak 2,5 évvel ezelőtt a bevezetés okai?

— Nem hiszem, hogy titkot árulok el vele, a koncentrációs oktatás bevezetését a nyelvtanítás helyzete tette szükségessé. A nyelvtudás, bármilyen fontos, nem mehet a szakmai ismeretek rovására, hiszen ez a közgazdasági tudományok egyeteme és nem nyelviskola.

Két és fél évvel ezelőtt csökkenteni kellett az óraszámot az önálló, egyetemista módon való tanulás érdekében, úgy hogy a nyelvet is tudják a diákok, de nem a közgazdasági ismeretek helyett!

Ezeknek a következményeknek pedig tökéletesen eleget tesz a koncentrációs időszak. Hallottam, sokan az egy hónap leteltével elfelejtik a nyelvet, a szintfenntartó órák állítólag nem tesznek eleget feladatuknak. Nem tudom megérteni az ilyen panaszokat. Európai viszonylatban is kiválóan berendezett nyelvi laboratórium áll a diákok rendelkezésére, ahol ha kedvük tartja, bármikor feltehetnek egy idegen nyelvű tekercset. A felsőbb évfolyamok intenzív kurzusában tervezett idegen nyelvű szakmai előadások hasznát pedig azt hiszem, szükségtelen lenne ecsetelni.

Ami pedig a többi koncentrációt illeti, ezek színvonala elsősorban a tanárokon, többi közt irányító munkájuk célszerűségén és szigorán múlik. Tudom, sokan panaszkodnak az egyenlőtlen megterhelésre.

Sohasem állítottuk, hogy a különböző tantárgyak azonos erőfeszítést kívánnak.

De aki a magasabb nyelvtudás érdekében a nyelvi koncentrációt választotta, tanulja azt végig becsülettel.

Néhány más studiumnál csakugyan mutatkoznak problémák; ezeken a jövőben segíteni kell.

— Eddig is sok gondot okozott az állandóan jelentkező jegyzethiány. Mi erről a rektor elvtárs véleménye?

— Ez valóban régi probléma, de olyan, amelynek megoldása ésszerű vezetői munkamegosztás folytán nem közvetlenül a rektor feladata. Sajnos, a Jegyzetellátó Vállalat általában még azt a kevés jegyzetet sem készíti el időre, amelyet elvállal. A tanszékek és a diákok is nagyon jól tudják ezt, úgy, hogy kézenfekvő lenne, ha már a félév kezdetén felkészülnének rá.

Amennyiben az oktatás megkezdésekor a kellő mennyiségű jegyzet nem áll a hallgatók rendelkezésére, kísérjék jobban figyelemmel az előadásokat, melyeket ennek figyelembevételével kellene tartani. Szerintem az ilyen és ehhez hasonló problémákat a diákoknak a félév elején kellene a tanszékekkel megbeszélni. Ha idejében tisztázzák a vizsgakövetelményeket — akár egy, a tanszékvezetővel kötött megállapodás alapján —, nem fordulhatnak elő olyan problémák, hogy a vizsgáztató kérdését a diák csak valamely — esetleg nem kapható — tankönyv ismeretében válaszolhatná meg.

— A KÖZGAZDÁSZ valamennyi olvasója nevében köszönöm nyilatkozatát, amelyet remélem, olyan objektivitással fognak olvasni, amilyennel én lejegyezni igyekeztem.

LAPATH ÉVA

A viszony: két oldalú

Gyakran hangzik el a vád, hogy az egyetemi oktatásnak számos olyan eleme van, amely a gyakorlati életben alig vagy egyáltalán nem hasznosítható, és sok minden hiányzik még, amire a gyakorlatban szükség lenne.

Már több ízben felvetődött, hogy miért nincsen az egyetemnek „tangazdasága", ahol a diákok „politechnikai" oktatáson vennének részt, „közös haszonra és kockázatra".

Az alábbiakban röviden szólnék arról, hogy az **ipargazdaságtan** című tárgy oktatásába hogyan kapcsolódik be a vállalat, és mennyire lehet az elméleti ismeretek próbáját a gyakorlatban igazolni.

Tanszékünkön a szemináriumi csoportok rendelkeznek egy-egy „bázis-vállalattal", amellyel a szorgalmi időszakban elég szoros kapcsolatot tartanak fenn.

A viszony kétoldalú; a vállalat lehetőséget ad a hallgatóknak arra, hogy gyárlátogatás és csoportos, illetve egyéni konzultációk révén megismerjék az üzem életét és főbb problémáit. Egy-egy szemináriumra meghívjuk a gyár egy szakemberét, aki a tananyag elméleti részeit gyakorlati példákon keresztül is illusztrálja. A tanszék viszont segít egyes elvi-módszertani kérdések megoldásában, esetleg adott problémára vonatkozóan konkrét segítséget ad.

A tapasztalatok jók, a tananyagot most már van mihez kötni.

A kérdésnek azonban van egy másik oldala is. A vállalatok „közgazdász-hiánnyal" küzdenek, és ezért a társadalmi szerződéseknél hatékonyabb munkaerőszerzési lehetőség, ha az egyetemi évek alatt rendszeres kapcsolat épülhet ki a vállalat megfelelő osztályai és a szemináriumi csoportok között.

Az én szemináriumi csoportjaim a *MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR*-ral (MHD) vannak kapcsolatban. Az elmúlt év elég vegyes tapasztalatokat hozott, kétségtelen tény viszont az, hogy a diákok sokkal jobban, ügyesebben nyúlnak gyakorlati problémákhoz, ha egy elméleti — például belső érdekeltségi — témát a gyakorlatban, a gyárban is megnézhetnek.

A konzultációkon sok „agresszív" kérdés is elhangzott: miért így csinálják, miért nem úgy, ahogy mi tanuljuk. Az osztályvezetők és főosztályvezetők igen komolyan vették a „gyerekek" kérdéseit. Lehet, hogy több ötletet is merítettek a sokszor naivnak tűnő kérdésekből.

Gyárlátogatások alkalmával mindig szóba kerül — vajon úgy gazdaságos-e, ahogy éppen csinálják? Miért nem épül úgy szerelőcsarnok, miért áll itt ez a nagy gép, ha nincs kihasználva, miért exportál a gyár, ha nem gazdaságos, mit tekint a gyár gazdaságosnak, jövedelmezőnek stb., stb.

Az MHD és az ipargazdaságtan tanszék nemrég szocialista szerződést kötött, amely szorosabb együttműködésre serkent.

1971 első félévétől kezdve az MHD-hez, mint bázisvállalathoz tartozó szemináriumi csoportok, az anyag folyamatos elsajátítása mellett párhuzamosan, rendszeres időközönként hajógyári anyagokkal is foglalkoznak. Megismerik a gyár életét, főbb problémáit és tanulmányaik, valamint termelési gyakorlatuk végén már mint tapasztalt „hajógyáriak" adhatnak számot elméleti és gyakorlati tudásukról egyaránt.

A gyár egyénenként is foglalkozik a hallgatókkal, megismerteti őket szűkebb édeklődésüknek megfelelő szakterületen folyó munkával.

Úgy hiszem, az ilyen kapcsolatok nagyon fontosak és hasznosak az üzemeknek is, a diákoknak is. És főleg nem hangzik majd olyan gyakran a lekicsinylő „ugyan kérem, maguk ott az egyetemen nem is tudják..."! Hogyne tudnák!

Kazár Péter

Az elsőévesek is kapnak ösztöndíjat

Amikor tavaly megjelent az új ösztöndíj-rendelet, sokan és joggal kifogásolták: miért nem kaphatnak az elsőévesek tanulmányi ösztöndíjat legalább a második félévben? Hiszen az első félévi vizsgák éppoly komolyak, mint a későbbiek — miért ne lehetne figyelembe venni őket? Nos, a sok panasz hatására a minisztérium módosította az utasítást, és a mostani I. évfolyam már részesülhet tanulmányi ösztöndíjban!

A felsőbbévesekétől különbözik az ösztöndíj, mert a tól-ig helyett fix összeg van, mégpedig a megfelelő tól-ig alsó határa. Vagyis:

3,51—3,99	**100,—**
4,00—4,50	**200,—**
4,51—5,00	**300,—**

Akinek az eredménye 3,00—3,50 között van, külön elbírálás alapján ugyancsak részesülhet 100,— Ft tanulmányi ösztöndíjban. Az ilyen kéréseket az I. évfolyam dékánja a KISZ bevonásával fogja elbírálni.

Köszönjük a minisztérium intézkedését, amellyel revideálta álláspontját, és reméljük, hogy sok elsőéves számára jelent ez a változás tényleges anyagi előnyt.

D.

Szakosításról I. éveseknek

Mint már közöltük, február hónap folyamán a szakok KISZ vezetői tájékoztatókat szerveznek az I. éveseknek, azért, hogy a szakválasztást, a szakosítási véleményezések készítését elősegítsék.

Felhívjuk a figyelmet, hogy két-három tájékoztatót is érdemes meghallgatni, részben, hogy orientálódjunk, részben azért, mert a szakosítás során három szakot kell megjelölni, és nem biztos, hogy az elsőként megjelölt szakra sikerül bekerülnie mindenkinek.

A tájékoztatók helye és időpontja: **mindig 17 óra, a Makarenko utcai 60 fős előadóteremben. A** nyelvi koncentráció órarendje miatt kellett ezt a megoldást választanunk. Kérjük, hogy aki nem nyelvet koncentrál, alkalmazkodjék a többiekhez.

Napja:

Agrár szak	**1971. február 4. csütörtök**
Tanári szak	**1971. február 9. kedd**
Pénzügyi szak	**1971. február 11. csütörtök**
Belker. szak	**1971. február 16. kedd**
Közlekedési szak	**1971 .február 18. csütörtök**
Ipar szak	**1971. február 23. kedd**
Külker. szak	**1971. február 25. csütörtök**
Népgazd. terv.-el. szak	**1971. március 2. kedd.**

Az I. évesek megjelenését, aktív részvételét elvárjuk.

Indul — a KISZ-vezetőképzés

Neves előadók és korreferensek

Hosszú hónapok előkészítő munkája után közeledik február 10-e: a vezetőképzés beindulásának időpontja. A KÖZGAZDÁSZ már többször beszámolt az előkészületekről: az előzetes tervek után novemberben lebonyolítottuk a jelentkezéseket, majd elkészítettük a csoportbeosztásokat (amelyeket a KISZ-bizottság melletti hirdetőtáblára is kifüggesztettünk). A 224 résztvevőt 16, egyenként 14 fős csoportba osztottuk.

A KISZ VB mellett működő Vezetőképző Bizottság mellett már javában dolgoznak a kari operatív bizottságok is, tagjaik közül ketten-ketten az egyes kiscsoportok mellett dolgoznak majd — csoportmegbizottként.

Mostantól kezdve azonban már nemcsak a szervezők, hanem a résztvevők is kiveszik részüket a munkából. Nem volt könnyű az irodalmak beszerzése: az egyik anyagról például fotómásolatot kellett készíteni, mert az egész országban mindössze 200 példány volt belőle. Mi így most 250 példányt osztottunk szét a résztvevők k... t... Reméljük, a kijelölt korreferensek már készítik beszámolójukat.

Nagy lehetőség ez nemcsak a vezetési ismeretek megszerzésére, elmélyítésére, hanem egész eddigi mozgalmi tevékenységünk áttekintésére, a hibák őszinte feltárása, útmutató javaslatok megtételére, a KISZ-munka színvonalának emelésére.

A foglalkozásokat vezetők nemcsak tanítani, hanem egyben tanulni is akarnak a vitákban elhangzottakból.

Vezetőképzésünk iránt nemcsak az egyetemen belül, hanem kívül is nagy az érdeklődés. Színvonalas előadógárdát sikerült megnyernünk mind a mozgalmi, mind a politikai jellegű témákhoz. A vezetőképzés sikere azonban elsősorban rajtunk, résztvevőkön múlik. Az igaz, hogy nem sokat lehet veszíteni, de rengeteget lehet nyerni a képzés során, amely a mozgalmi munka hatékonyságának, szervezettségének emelkedésében, politikai tájékozottságunk növekedésében mutatkozik majd meg.

A vezetőképzést FÖCZE LAJOS elvtárs, a KISZ KB titkára nyitja meg február 10-én, 15 órakor a IV. előadóban.

A megnyitó utáni bevezető előadásokat — melyeken többek között a készülő „ifjúsági törvénytervezet"-ről, az egyetemi KISZ-munka sajátosságairól és aktuális ifjúságpolitikai kérdésekről lesz szó — a következők tartják:

Főcze Lajos, a KISZ KB titkára, **Kőhalmi Ferenc,** a KISZ KB agit.-prop. oszt. munkatársa, **Fazekas Mihály,** az Apáczai Csere János Gimn. igazgatója, **dr. Moldován Ernő,** a bp-i KISZ-bizottság mellett működő KISZ-iskola igazgatója.

Az előadások nyilvánosak, tehát azok is meghallgathatják, akik nem vesznek részt a vezetőképzésben! (Az előadások az I., II., IV. és a XIII. (332. sz.) előadóban lesznek.)

Az előadások után a kiscsoportos foglalkozásokra kerül sor, melyeket a karonkénti (és I. évf.) 4 csoportnak megfelelően 16 felkért vitavezető vezet le. Egy részük a KISZ KB, illetve a budapesti KISZ-bizottság munkatársa, míg többségük egyetemünk oktatói, ill. az egyetemi KISZ VB tagjai: így — többek között — **Kolarik Amália, Besenyei Lajos, Szarvas László, Jenci György, Marcell Jenő, Fábián András, Nagy Sándor, Mészáros Tamás** vezet majd kiscsoportos vitákat.

Az első politikai foglalkozásra február 17-én kerül sor. A téma a német kérdés, melyet a csoportonkénti 2—2 korreferátum alapján vitatnak meg majd a résztvevők. Tehát a korreferenseknek nagyon komolyan fel kell készülniük .. Az ott levő újságírók, külpolitikai szakértők a vitát vezetik majd le (tehát nem ők tartják az előadást!). S hogy kik ők név szerint?

Az egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Tanszékéről — minden valószínűség szerint — **Halász József, Kende István, Sütő Ottó.** a Magyar Tudományos Akadémia nemzetközi osztályáról **Szász József,** az MTI-től **Bochkor Jenő és Pinczési Pál,** újságírók a legkülönbözőbb lapoktól: **Gárdos Miklós** (Magyarország főszerk. hely.), **Tatár Imre** (Magyar Hírlap), **Kovács István** (Népszabadság), **Kereszty András** (Népszabadság), **Thurzó Tibor** (Népszava). Az ipar kari csoportok foglalkozásait a Külügyminisztériumból felkért vitavezetők vezetik.

Az első témával kapcsolatos teendők nagy részét már elvégeztük. Megkezdtük a többi téma előkészítését: **a későbbi foglalkozásokon a KISZ-szervezet működési rendjéről, a belső információáramlásról, a KISZ-en belüli eszmei-politikai nevelőmunkáról lesz szó. A politikai foglalkozások keretében pedig a X. pártkongresszussal, ill. az ENSZ történetével, szerepével fogunk foglalkozni.**

Addig azonban még sok idő van hátra. Először február 10-ének kell jól sikerülnie. Rajtunk múlik...

Regőczi István

Utórezgések Vizsgaügyben

— Mi van?
— Meghúzott.
— Hogyhogy?
— Pikkel rám.
— Miért?
— Elmesélem. Január 5-én jelentkeztem vizsgára, mert akkor jártam arrafelé. Nagyon figyelmesen nézett, miközben elmondtam jövetelem okát, de azt hittem szimpatikus vagyok neki. Azt mondta ott az asztalon a lista, írjam fel a nevem. Az asztalon volt két gyufaszál, meg hetvenzwanzig lap. Ezek között meg is találtam a listát. Nem volt nálam írószerszám, ezért illedelmesen kértem tőle. Ismét erősen rám nézett, de ez már gyanús volt.
— És?
— És adott egy ceruzát. Egyik vége sem volt kihegyezve. Rossz jel, gondoltam. Azután egy kis asztalkára mutatott, a hegyezőgépre. Én is némán álltam. Ilyet még sose láttam. Megkértem, ha lenne szíves...
— Mire ő?
— Kihegyeztette az asszisztensével.
— És a vizsgán?
— Kérte mondjak egy számot. 1526 válaszoltam. Erre összeráncolta a homlokát. Lehet, hogy valami rosszra emlékeztette ez a szám, de amint megtudtam ilyen tételszám nem volt. „Egy és harminc között" mondta. Erre megkérdeztem, hogy ez zárt, vagy nyitott intervallum-e.
— Mire ő?
— Kissé megszorította a tollát a kezében.
— És?
— Eltörte.
— Mit?
— Felettem a pálcát. Majd kértem a 1/4-es tételt.
— És ő?
— Azt válaszolta, hogy ez nem egyértelmű.
— S a vége?
— 1/1 — egyértelműen.
— Hallatlan. Tényleg pikkel rád.
— De miért?
— Tényleg, miért?

n. d. s. l.

Szakszervezeti választás

1971. február 10-én 13 órakor az egyetemi tanácsteremben tartja küldöttértekezletét az egyetem szakszervezete. A küldöttek megválasztják soraik közül az egyetem 35 tagú szakszervezeti tanácsát, a tanács soraiból a 7 tagú intéző bizottságot. Egyidejűleg választanak számvizsgáló bizottságot és társadalombiztosítási tanácsot.

Hírek a GI-ről

Az egyetemi busz sofőrje Szekeres Béla 250 ezer kilométert vezetett baleset nélkül, és ezért a „Balesetmentes közlekedésért" kitüntetés bronzfokozatát kapta meg. A kitüntetéshez gratulálunk, és további jó, balesetmentes vezetést kívánunk.

Új épülettel gyarapodott az egyetem. A Gazdasági Igazgatóság megvásárolta a Múzeum körút 1/b sz. házat. Sajnos, csak 1973-ban lehet beköltözni, így a vásárlás előnyei csak akkor fognak realizálódni.

Új főmérnök, Papp Béla segíti a gazdasági igazgatás tevékenységét. Munkájához sok sikert kívánunk.

Az ifjúsági törvényről

1970 MÁJUS VÉGÉN JELENT MEG a kormány 1016-os számú rendelete, melyben felkérte az igazságügyminisztert, hogy ez év első negyedében terjessze a kormány elé az ifjúsági törvényjavaslatot. A törvény tervezetét tartom a kezemben. Négy fejezetből, negyven paragrafusból áll a magyar fiatalok jogainak és kötelességeinek egységes törvénnyé fogalmazása.

A törvénytervezetet megvitató és javaslattevő számtalan fórum tanácskozása közül a KISZ KB Ifjúmunkás Tanácsának ülésén vettem részt. A felszólalók sok pontatlanságra, ismétlésre, a konkrétság gyakori hiányára hívták fel a figyelmet. A készülő törvény valóban sok hiányosságát felrótták, azonban — mint az egyik felszólaló találóan jegyezte meg — túl sok dicséretet a tervezet most nem kap, de ez a feltétele annak, hogy a törvényt majd dicsérni lehessen.

Minden véleményező fórum s a tervezet bármely olvasójának első kérdése az: kikre is vonatkozik majd a törvény? Korhatárt a tervezet ugyanis nem jelöl meg: a fiatalok, az ifjúság törvénye lesz. Azonban már az 1. § második bekezdésében ez olvasható: „A Magyar Népköztársaság ifjúságpolitikájának célja... annak elősegítése, hogy minden fiatal megtalálja képességének megfelelő helyét a társadalomban". Felmerül a kérdés, kit tekintsünk e cikkely szerint az ifjúsághoz tartozónak? Egy klinikai orvos pl. jóval később szerez szakvizsgát, mint a vele egyidős szakmunkás. Tehát azonos korúak között a választott hivatás jelenti az első alapvető különbséget abból a szempontból, hogy — ha nem is képességük, de legalább képzettségük szerint — mikor kezdik el elégséges szinten kamatoztatni tudásukat a társadalom javára. Nehezítik a korhatár megállapítását a tervezet további — talán legértékesebb — rendelkezései (24—25. §), melyek a pályakezdő fiatalokat kívánják támogatni abban, hogy képzettségüknek megfelelő munkakörben helyezkedjenek el. A pályakezdők köre ismét igen széles korcsoportot ölel fel, s újfent bizonyítja annak szükségességét, hogy statisztikusok, szociológusok segítségével választ kell találni arra, kik tekinthetőek majd a törvény „birtokosainak".

TOVÁBBI PROBLÉMÁT VET FEL, s sok vitát váltott ki a törvény-tervezet felépítése. Főbb fejezetei: I. Alapvető elvek; II. Az ifjúság nevelése, részvétele a szocializmus építésében (az ifjúság részvétele az állami és társadalmi életben); III. Az ifjúság szervezetei és végül a IV. Záró rendelkezések. A magam részéről reálisabbnak tartanám, ha a II. fejezet ezt a címet viselné: Az ifjúság részvétele a szocialista építőmunkában és a tanulásban, majd a harmadik fejezet ezt a címet kapná: Az ifjúság részvétele az állami és társadalmi szervezetekben. Ez a csoportosítás egyrészt lehetővé tenné a jelenleg meglevő, feleslegés (párhuzamos) rendelkezések kiküszöbölését, másrészt jobban hangsúlyozná, hogy a fiatalok két alapvető funkcionális csoportjának — az ifjúmunkásoknak, ill. a mezőgazdaságban d o l g o z ó k n a k, valamint a t a n u l ó k n a k — melyek az egymástól eltérő és közös jogai, kötelességei. Elvontan ugyan, de szerkezetében is érzékeltetné az állami és társadalmi szervekben való részvétel, annak mértéke, formája a fiatalok teljesítményének függvénye. Úgy vélem, a szerkezeti átalakítás világosabbá, egyben áttekinthetőbbé is tenné a tervezetet.

(Nagy azoknak a konkrét javaslatoknak a jelentősége, amelyeket a végrehajtási jogszabályokra tettek a hozzászólók. Néhány példa: pénzügyminiszteri rendelet szóljon az ifjúság céljait szolgáló keretek felosztásáról és felhasználásáról; szabályozzák a törvény megszegése esetén alkalmazható szankciókat és kapjon a KISZ kezdeményezési jogot; terjesszék ki a társadalombiztosítási juttatásokat egyetemista szülőkre is; az oktatásügy fordítson gondot az állampolgári ismeretek (jogok és kötelességek) megtanítására: és így tovább — SZERK.)

Feltűnő aránytalanság mutatkozik a dolgozó és tanuló ifjúságra vonatkozó paragrafusok súlyában, számában is. Míg a fiatal munkások mindössze három paragrafus alanyai, addig a diáksággal tíz foglalkozik. Az oktatási intézményekben tanuló fiatalok tudati, erkölcsi neveléséért való felelősséget a tervezet elsősorban a családra hárítja, s bár ellentmondásos formában, mégis csak másodsorban említi az iskola felelősségét. Itt kétségkívül ismét a korprobléma vetődött fel, amennyiben a nevelés és oktatás feladatai eltérő mértékben és módon hárulnak a nevelés e két centrumára a gyermek ill. ifiúkorban. (A tanulóifjúsággal foglalkozó rész bővebb ismertetésére nem térek ki, mert az egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata a tervezetben kodifikált elveket konkrét formában tartalmazza). Bár ennek ellenére hasznos lett volna az egyetemisták véleményét is valamilyen formában kikérni.

AZ IFJÚSÁGI TÖRVÉNY MÉLTATÁSÁRA részletesebb ismertetésére még visszatérünk. Amit azonban az előkészítés egyes fázisaival kapcsolatban már most meg kell jegyezni, az a törvény tartalmán is túlmutató tanulság. Amíg az 1016-os kormányrendelet a vezetők jogismeretét bővítette, majd az országgyűlés nyilvános vitája a jogok és kötelességek propagálását segítette, addig a törvénytervezet az ifjúság legfontosabb tevékenységi köreit öleli fel, biztosítva ehhez az anyagi feltételeket is. Az ifjúsági törvény annak a hatékony demokratizmusnak szellemében alakult ki, illetve alakul ma is, amit a paragrafusok csak életbelépésük után tesznek törvénnyé. Hibáit sokáig lehet sorolni, de egyedülálló pozitívumát —, hogy megalkotásába, annak szinte valamennyi fázisába bevonja azokat, akikre majd a végrehajtás feladata hárul — minden bírálója elismeri. Amennyiben a végrehajtási utasítások is hasonló szellemben fogalmazódnak majd, úgy elmondhatjuk, hogy már a törvény KISZ kongresszusi elfogadása előtt is megkaptuk azt a bizalmat, amit a tervezethez fűzött javaslatainkban kérünk magunknak.

KÉKESI KATALIN

TDK — egy tanszéken

December 10-én közel 30 fő részvételével (szép számmal voltak oktatók is) az *ipargazdasági tanszék* szervezésében *dr. Megyeri Endre* professzor vezetésével TDK-megbeszélés volt.

A megbeszélésen két hallgató tartott referátumot, utána a jelenlevők kérdéseket tettek fel a szerzőknek.

A közös munka eredményességét fokozza az is, hogy egy-egy gondolatmenet ismertetése után Megyeri elvtárs röviden összefoglalta az addig elhangzottakat, így a nem teljesen érthető dolgok is világosabbá váltak a jelenlevők számára. A referátumok az 1971-ben bevezetett szabályozó módosításokkal foglalkoztak.

Vándor Ferenc IV. év. ip. szakos hallgató „Az új változtatások és a létszámhígítás kérdésének vizsgálata" témakörben mozgott.

Közelebbről azt vizsgálta, hogy **az 1971-től érvényes módosított szabályozók, hogyan befolyásolják a vállalatok létszámhígítási törekvéseit, és hogyan módosul a „vattadolgozóknak" fizethető bér felső határa.**

„Vattadolgozó": az olyan alacsony bérrel rendelkező dolgozó, aki nem feltétlenül szükséges a termelés normális menetéhez, akit csak azért alkalmaznak, hogy a vállalati bérszínvonal kedvezően alakuljon.

Marossfy László IV. év. ip. szakos hallgató „A bérfejlesztés lehetősége és a vállalati nyereség—bér (Ny:B) arány összefüggése" témában fejtette ki mondanivalóját.

Azt vizsgálta, hogy **a nyereség—bér (Ny:B) eltérő bázis időszaki aránya miatt a kitermelt többletnyereségből többet vagy kevesebbet tarthat vissza a vállalat a bérek adott évi növelésére.**

A negyedik ötéves terv során a béremelés 30—50%-a (évenként 1—1,5%) progresszív befizetés alá esik.

Ez a következő problémákat veti fel:

— Mennyire erős az eltérő Ny—B-arányból eredő differenciálódás?

— Mely vállalatok kerülnek a szabályozórendszerből kifolyólag előnyösebb helyzetbe?

— A munka szerinti elosztás elve szempontjából ez hogyan értékelhető?

Mindkét hallgató nagyon érdekes és aktuális kérdéseket vett vizsgálat alá. Az egyébként aktív hallgatóság pedig elégedett lehetett a referátumok színvonalával.

Az ipargazdasági tanszék példája alapján örvendetes lenne, ha a többi tanszék is — ilyen vagy más formában — foglalkozna azzal, hogyan lehetne a TDK-munkát hatékonyabbá tenni egyetemünkön.

FORGÁCS CSABA

A TDK-dolgozatok készítése lassan befejeződik. A dolgozatokat kettő példányban adjátok le a KISZ-bizottságra február 20-ig.

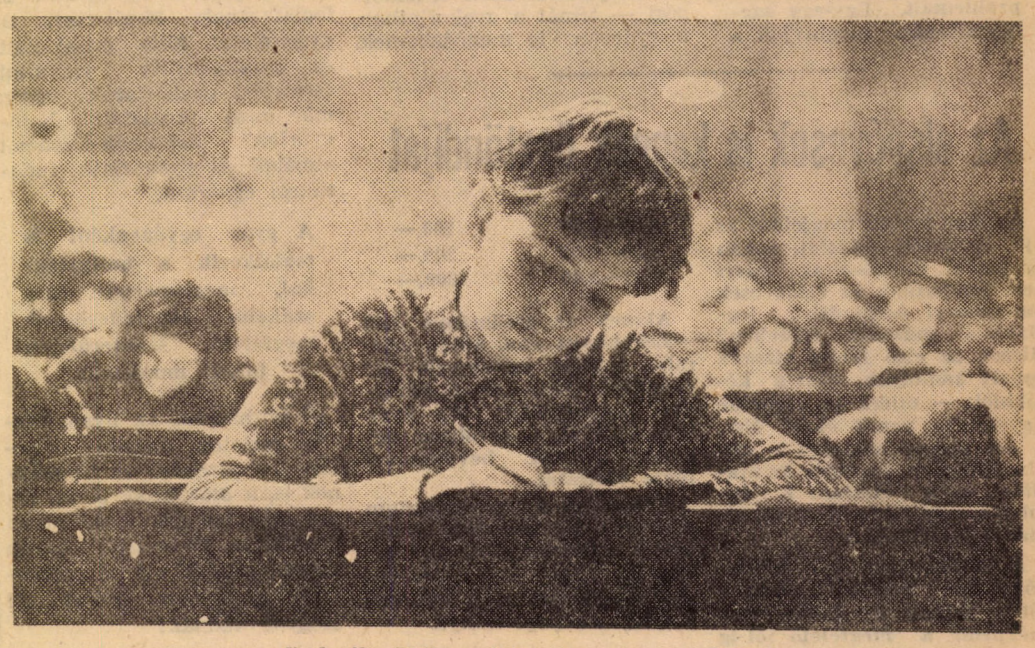

Csak sikerüljön az írásbeli! — Foto: KÁLMÁN

MÁRIS BEÁZIK!

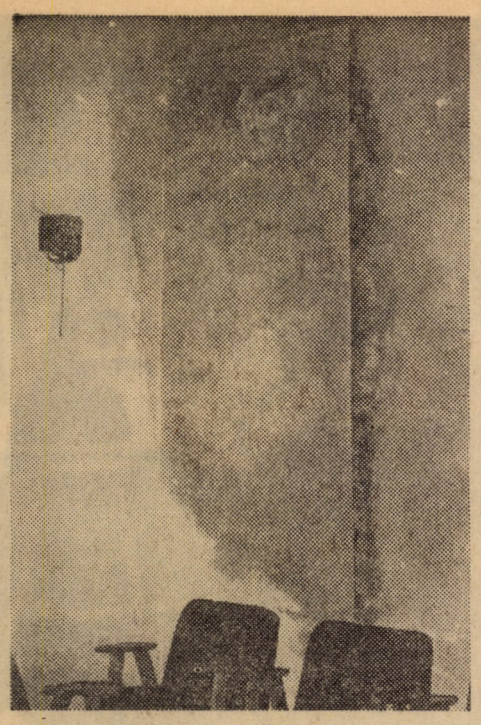

Márciusban kezdődnek a bajnokságok. Reméljük most már közönség előtt. A legtöbb mérkőzés ugyanis a Kinizsi utcában lesz! De nem lehet egy tornateremben bajnoki meccset játszani avató nélkül. Lesz ez is! Hivatalosan február 20-án. Akkor veszi kezdetét a Röplabda KSC kupa, aztán 28-án a kosárlabdatorna — szintén a mi kiírásunk. (Talán ezekből hagyomány lesz?!) Szóval nem kell sokáig várni.

A Kinizsi utcáról azonban más is eszembe jut. Először a tornaterem. Szép, jó, örülünk neki, csak... máris beázik! Hát igen. Tél, hó, fagy, hólé... Hiába egy tornaterem sem bírhat ki mindent. Gondolom a tavaszi eső, és a nyári zápor sem fog jobban bánni vele.

Másodszor a klubhelyiség, harmadszor a liftgépház, negyedszer az előcsarnok, ötödször pedig a kazánház... — ázik be!

Nem lehetne valamit tenni ellene? — *simor* —

Egy gólya „meglátásai" – az első vizsgákról

FORDÍTSUK MEG A MESÉT. Kezdjük a tanulsággal. Melyek egy sikeres vizsga feltételei?

Jó adag szerencse, vizsgarutin, nem árt egy kevéske tudás sem!

Túlélvén a tűzkeresztséget, többnyire ilyen fajta konzekvenciát vontunk le. Ezenkívül bölcsebbek lettünk néhány értékes tapasztalattal, és szegényebbek számos naív tévhittel. Talán, ha egy kicsivel több konkrét segítséget és kevesebb általános „jótanácsot" kapunk a tapasztaltabbaktól, nem kellett volna ezeknek a hiedelmeknek a téves voltát — sokszor igen fájdalmas módon — a saját bőrünkön tapasztalni. De ne legyünk maximalisták. A tanulópénzt így is, úgy is mindenkinek magának kell megfizetnie néhány kettes, hármas, egy-két uv., vagy szerencsés esetben csupán egy pár kimerítő, könyv mellett átvirrasztott éjszaka erejéig.

A vizsgaidőszak a gólyák számára tulajdonképpen szept. 1-én kezdődött. Vizsgázás akaraterőből és az új közeghez való alkalmazkodásból. Tudtuk: végén — vagyis a félév végén — csattan az ostor. De ez akkor még végtelenül messzinek tűnt. A kollokviumok csak úgy éltek a tudatunkban, mint gyermekkorunk hajnalán az a sokat emlegetett „mumus": egy bizonytalan, félelmetes, meghatározhatatlan, rettegett valami, a beavatottak fegyvere, nekünk, kaszton kívülieknek, halálos ellenségünk.

ÉRDEKES PSZICHOLÓGIAI MEGFIGYELÉS tárgya lehetett volna az a magatartás, amellyel a gólyák viszonyultak a vizsgákhoz. A társaság — enyhe túlzással — két típusba volt sorolható. Az első: az ijedősek. Jellemzőik: „én úgy sem jutok el a második félévig, biztos, hogy megvágnak, már állás után is néztem!" c. felkiáltás, falfehér arc, karikás szemek és mély sóhajok kíséretében. Ez a típus legszívesebben már a vizsga előtt megváltotta volna az uv.-jegyet.

A másik tábor: a magabiztosak. Jellemzőjük, hogy titkon az előbbi típushoz tartoznak, de aggodalmaikat a közönyösség, vagy esetenként a nagyképű fölényeskedés álarca mögé rejtik.

A két típus között számos átmenet figyelhető meg.

De addig is, amíg a katasztrófa bekövetkezik, tenni kellene valamit. A legkézenfekvőbb: tanulni. Az ám, ha az olyan egyszerű volna! Mit, mennyit, hol, hogyan?

ÁRVÁN ÉS ELHAGYATVA ÁLLTUNK a pusztában, és különböző áramlatok szele hajlítgatott ebbe vagy abba az irányba. A tanárok részéről: „elengedhetetlen a szorgalmi időszakban való folyamatos és egyenletes felkészülés!" Egyes bohémebb lelkületű felsőévesek részéről: „ugyan kérem, a vizsgaidőszak éppen elég arra, hogy megtanuljam, ami az üdvösséghez kell!"

Most légy okos, gólya! Megpróbáltuk az arany középutat választani: nem hanyagoltuk el a szorgalmi időszakot, de erőinket a vizsgaidőszakra összpontosítottuk.

Lehet, hogy a harcedzettebbek számára meglepő, de számunkra problémát jelentett az eredményes felkészülés két fontos feltétele: a hely és a módszer.

AZ EGY HELYBEN VALÓ, NAPHOSSZAT TARTÓ TANULÁS, görnyedés kimerítő és unalmas. Tehát a helyszínt változtatni kell. Ezenfelül, az átveendő anyag — középiskolai mértékkel mérve és csupán a tankönyvekre értve — elég sok és helyenként meglehetősen nehéz fajsúlyú. A köt. irodalmat is beleszámítva, egyenesen ijesztő. Ennek megfelelően, az egyéni és a csoportos tanulás legváltozatosabb módszereivel kísérleteztünk. Próbáltuk a zsibongóban: zajos. Megkíséreltük a könyvtárban: álmosító. Talán közösen: lassan halad. Egyedül: fárasztó. Az utolsó kollokviumok idejére legtöbben kikötöttek a természetüknek legmegfelelőbb módszer mellett. A vizsgák után pedig rájöttünk, hogy ezentúl mindent másképpen kell csinálni...

Ahogy közeledett az „ítélet" napja, vagyis a vizsgaidőszak kezdete, egyre élénkebb viták alakultak ki a puskázás technikáját illetően (a krónikásnak ugyanis, a felkészülési módozatok számbavételénél erről a jelentős mozzanatról sem szabad megfeledkeznie. A realitásokkal szembe kell néznünk.)

Egyesek az egész tankönyv- és köt. irodalomkészletnek az írásbeli vizsgára való becsempészése mellett törtek lándzsát. Mások — hangyaszorgalmukról ítélve, őseik kódexmásoló szerzetesek lehettek — apró papírszeletkékre rótták gombostűfejnyi betűkkel mentőövnek szánt jegyzeteiket. Valószínű, hogy mire elkészültek, az egész anyagot betéve tudták. No de, gyakorlat teszi a mestert, a harmadik-negyedik évre már ebbe is bele fogunk jönni!

A HEVENY VIZSGALÁZ TERJEDÉSÉNEK alattomos kórokozója a rémhír. Ismeretlen, de „jólértesült" körökből elindult, hogy: „X. Y.-nál végzetes szóbelizni, mert elevenen felfalja áldozatát!" Vagy: „Z.-nél még a felelős kiadót is ki lehet puskázni a könyvből" és hasonlók. A rémhírekről aztán legtöbbször kiderült — ez a rémhírek sorsa —, hogy légből kapottak, vagy legalábbis túlzóak. Pro és kontra. Annyival azonban tartozunk az igazságnak, hogy az egyes vizsgáztatók szigorúbb vagy engedékenyebb jellemből (hangulatából, aznapi közérzetéből?) adódóan az azonos osztályzatok gyakran igen eltérő erkölcsi értéket takarnak. Lehetséges, hogy ezzel feltétlenül, mint elemi csapással kell számolnunk?

Nem tűnődhetünk azonban sokáig az első túlélt vizsgaidőszak tanulságain. Itt az új félév, az új akadályok, újból neki kell gyűrkőzni. Vizsgák jönnek és vizsgák mennek, és — remélhetőleg — mi maradunk.

Ja, és hogy végül is hogyan sikerültek az első vizsgák?

Köszönjük, nem rosszul. Fog ez menni!

Szűcs Györgyi

Speciál kollégiumok

A Tudományos szocializmus tanszék márciustól három, közérdeklődésre számottartó speciálkollégiumot indít, fakultatív jelleggel:

A SZOCIALISTA DEMOKRÁCIA KÉRDÉSEI.

A demokrácia problematikája a marxizmus—leninizmusban. (Elmélettörténeti áttekintés.) A demokrácia gyakorlata a szocializmus építésében. (Történelmi áttekintés.) A szocialista demokrácia fejlesztésének kérdései az MSZMP IX. és X. kongresszusán. A választott testületek és apparátusok viszonya. Szakszerűség és demokrácia. Politikai és szakmai szempontok a döntésekben. A mindennapok demokráciája.

VEZETI: *dr. Pozsgai Imre kandidátus, a Társadalmi Szemle h. főszerkesztője.*

NÉGYSZEMKÖZT AZ ÉRTELMISÉGGEL.

Viták az értelmiség fogalmáról. Őszintén önmagunk múltjáról — értelmiségi vágyálmok és értelmiségi valóság. Értelmiségi mivoltunk; hivatás, foglalkozás, társadalmi szerep. A munkásosztály vezető szerepe és az értelmiség. A demokrácia és értelmiség. Az értelmiség szerepének növekedése, lesz-e értelmiségi társadalom?

VEZETI: *dr. Szabolcs Ottó kandidátus, tanszékvezető főiskolai tanár.*

NYUGAT-EURÓPAI DIÁKMOZGALMAK.

Ifjúság és osztályharc. A nyugatnémet és nyugatberlini diákmozgalmak története 1948 után. A francia diákmozgalmak története. A diákmozgalmak ideológiája. A kommunista pártok és az ifjúság.

VEZETI *Szarvas László, Shiffer Péter és Tolnai Gyula egyetemi tanársegédek.*

A speciálkollégiumokat valamennyi kar **nappali tagozatos III., IV. és V. éves hallgatói** részére hirdetjük meg (a „Nyugat-európai diákmozgalmak"-kal foglalkozót **a II. éves hallgatók** részére is).

A JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 1971. MÁRCIUS 8.

Jelentkezni lehet a Tudományos szocializmus tanszéken, *Grandpierre Teréz* elvtársnőnél, a *II. em. 242-es szobában.* A speciálkollégiumok a március 15-tel kezdődő héten indulnak, április végéig tartanak.

Az előadások pontos időpontját és helyét március elején a tanszéki hirdetőtáblán közöljük.

Tudományos szocializmus tanszék

KÖZGALDASZ

Akár esik, akár nem...

A FOTOSTŰDIÓ idei első fotosétáját február 7-én, vasárnap szervezi. Találkozás délelőtt 10 órakor az egyetem előtt. Minden tagot és érdeklődőt szeretettel várunk!

Hallottad?

Megnyílt a „Közgáz-Neoton" klub (Budapest IX., Dimitrov tér 8.). A klub programjában: tánc, diavetítés, disc-jockey előadások. Minden vasárnap: 18—22 óráig.

Tagsági igazolványok igényelhetők az egyetem közönségszervező irodájában, a fenti címen (fszt. 36/a), hétfőn, szerdán és pénteken, 17—19 óráig.

A tagsági igazolvány ára: 10 Ft. Ehhez még 1 db 4x4-es fénykép is szükséges.

Várunk!

*

Tárgya, diákja – tanszéke válogatja

E sorok írása közben még tart a vizsgaidőszak. Egyesek szerint dühöng. Rossz nyelvek azt mondják, tárgya, tanszéke válogatja.

Ilyet is hallottam. A vizsga olyan, mint a *szép:* „Az objektív valóság bizonyos tulajdonságai együttes meglétének szubjektív tükröződése" — nekem csúnyán tükröződik.

Hogyan jelentkezett a felszínen a vizsgaidőszak megkezdése?

● Például W. rám szólt, hogy igazán visszaköszönhetnék neki!

— No, jé, bocsánat! Éltűnt a szakálla.

● A menzán kevesebb ember tömörül egyszerre, és az optimisták két jegyet esznek naponta, mondván: végig úgyse kell.

● Megjelentek a sötét ruhák, fehér ingek. Továbbá néhány kikefélt farmer.

● A fogorvosnő: Maga egyetemista? Akkor holnap 12-re jöjjön, addigra biztosan felkel.

● A harmadik emeleten megszokott két nem közti kabátba furt fejektől most nem azért illik elfordulni, mert izé..., hanem: szorítón dobban a szív — a gyengébb nem képviselője sír.

● Tanult vagy nem, még ilyet, egyre megy: Valószínűségszámítás a matekhirdető előtt — szűk korlátozó feltételekkel.

● Tőmondatok a fordulókban: Még három. Totál! Kivéztem. Kimerült a keret... Még semmit. Már mindegy. Kösz, neked is. Hát ez igen! Na végre!

Mi van a másik oldalon? Lényegileg.

Ilyenkor közlékenyebbek az emberek. Mindenkiben feszültség van. A vélt vagy tényleges sérelmek, az elpazarolt idő miatti bosszúság éppúgy most tör felszínre, mint a következetes munka eredményéért érzett öröm. A vizsga csak átmeneti állomás. Innen hátra és előre egyaránt pillantunk. Így természetes, hogy a vizsgák ürügyén kezdett beszélgetések kitágulnak szélesebb problémák felé. Nyomába szegődtem a vizsgai hangulatnak...

A külföldieknek egyik nehéz tárgy a filozófia. Nehéz olvasni és megérteni a bonyolult fogalmakat. Csökkenő szorongással izgultam végig *Le Ngoc Ky* szigorlatát. Újból és újból nekirugaszkodva tördelte a nehéz kategóriákat, hosszú címeket. Jól építette fel vázlatát, igen szépen felelt. Nem érzem túlzásnak: magával ragadott. Jelesét megérdemelte! — Másoktól hallottam: Az emelet egy-egy üres termébe zárkózva, könyvekkel körülbástyázva tanult. És mit mond ő a továbbiakról?

A szünetben politikai előadásokat kell tartania műszakis honfitársainak, a követség megbízásából. Ezekre fog készülni. Aztán — látszik az arcán, hogy nagy dolgot akar közölni. Ha sikeresen, hamar leteszik a következő vizsgákat, nyáron mehetnek haza. Három év után először. Számítása szerint addigra összegyűjti a 4500 Ft vasúti költséget. — Milyen változások lehetnek? — gondolkodik hangosan. Egyszer megkérdezte, élnek-e a szüleim. Nem kérdeztem vissza.

— Tanulni kell — mondja, és erősen kezet fogunk.

Elsőseink most esnek át a tűzkeresztségen. Nem lehet nem izgulni! Jönnek majd újabb Rubiconok, de ezek az első egyetemi vizsgák.

A *Rádayban* egy elsős lány felfelé jövet minden fordulónál kinéz az ablakon. Most ment el a vőlegénye. Nehéz, nehéz; de azért nekünk se áll meg az élet!

Az *I/8-as* néhány tagja a félév folyamán is konzultatíven tanult. *Baksa Ibolya, Korrenheizer Mária, Szabó Éta, Román Magdolna* és *Szilágyi László* most is együtt vannak. A szétterített atlaszok, jegyzetek, a vaskos könyv gazdaságföldrajzot jeleznek. Csak néhány kérdésre akartam választ kapni, de a majd éjfélig tartó vitatkozás sokfelé kiterjedt.

Szilágyi Laci megfontoltsága, következetes tanulása mögött azt a két év esztergályosságot és két év katonaságot érzem, ami elválasztotta nála a gimnáziumot és egyetemet.

— A legtöbbet a matekkal és az orosszal kínlódtam. Persze, kell a matek egy közgazdásznak. Úgy érzem, ez a példatár sokat segített, az elméleti részt is jórészt ebből értettük meg. Viszont a szemináriumok nálunk igen keveset nyújtottak!

— Gazdtóriból súgtam. Nagyon udvarias volt a vizsgáztató; de miért nem rúgott ki? Tudtam mindent, így fáj a kettes.

A pg-osztályzással kapcsolatban kis vita támadt. Megoszlanak a vélemények a megajánlott jegy és a vizsga között. Úgy vélem, a magukat következetesen képezni vágyók a megajánlott jegy mellett döntenek. Szerintük ez ösztönzőbb és reálisabb.

Egyik előadónk szerint a *tanárszakosok* — a legrendesebben tanulók. Erre ők részben büszkék, részben szeretnék beváltani. *Tardi Irén, Lőrincz Jolán, Kováts Ágnes, Gál Anna, Tóth Erzsébet másodéves B-szakos hallgatókkal* az első és második év közötti különbségről, a tanárisok speciális helyzetéről beszélgetünk.

— Úgy érzem, jó néhányunk nevében mondom, nálunk kismértékben hajtóerő az ösztöndíj. Előttem mindig az van, hogy ott állok majd egy osztály előtt, és azok olyanokat tudnak kérdezni... Nem állhatok hülyén a katedrára! — fejtegeti Gál Anna. Tardi Irén hozzáteszi: — Persze érdekel bennünket maga a szakma, csak... És itt alaposan megindul a beszélgetés.

— Ez az év nehezebb az előzőnél, többet kell tanulni. A matek—filo—elmtöri-hármas próbára teszi az embert. Épp ideje volt leszokni a mindent megtanulós módszerről, s kicsit tágabban áttekinteni.

— A koncentrált? Nem akarjuk azt mondani, hogy minden bajnak forrása, de így igen rövid egy félév! A valószínűség-anyagra vagy a tavalyi analízisre *nem elég* annyi idő. Bár ami nálunk a matekot illeti, nem értjük, mi miért tanulunk annyit, mint a többiek.

— A nagy baj az, hogy eddig semmivel sem tudtunk többet foglalkozni a szaktárgyainkkal. A matek és az orosz viszik az időt.

— Évközben is tanulunk. Persze hogy járunk ide-oda! Egy tanárnak kell a tájékozódás. No és egyébként is.

— A vizsgaidőszak? Szeretem. Ilyenkor látszik a konkrét eredmény. Jó közösség alakult itt ki; együtt könnyebb.

A Kinizsiben *Egressy Gábor* harmadéves csak legyint, amikor a falon levő képekre mutatva kérdem, nem zavarják-e?

— Most az áruismeret kettest emésztem. Ez kellemetlenül érintett. Harmadévre az ember lehiggad annyira, hogy nyugodtabban megy el vizsgáni. Most már kezd az az érzésem lenni, hogy egyik helyen se mennek a direkt kirúgásra.

— Három év alatt mi bántott legjobban?

— Nem lehetne azt megcsinálni, hogy karácsony és új év ne essen a vizsgaidőszakba? Vizsgáztatóinknak se lehet kellemes.

Veres József negyedéves iparszakos hallgató népköztársasági ösztöndíjas. Mint már majdnem a pályán levő ember, jó tanácsokat tud adni alsós kollégáinak. Csak üdvözölni tudjuk néhányuk elhatározását: ösze akarják foglalni az egyetemi évek tapasztalatait, ezzel is hozzájárulva a modern, színvonalasabb oktatás kialakításához.

— „Hiperbolásan" tanulok. Már októberre átnézem a könyveket. Aztán vizsgaidőszakban vizsgánként az első két napon 12 órát, aztán a további napokon 6—8 órát tanulok — ha a tárgy értelmes és nehéz. Én túl bebiztosítottam magam, nem akartam sose reszkírozni. Persze nem én vagyok a legtöbbet tanuló. Csoportunk vizsgákra készülve gyakran összejött és átfogtuk, megbeszéltük az anyagot.

— Mit tudnék tanácsolni? Most csak szuperlatívuszokban. Soha olyan jó dolgotok nem lesz, mint itt. Minden művelődési lehetőséget ragadjatok meg, egy közgazdásznak úgy érzem nem elég a tananyag! Éppen az áttekintés a lényeges, ahhoz pedig széles látókör kell.

— A pg-t, filót nem lehet eleget tanulni. Jól meg kell nézni és érteni „a másik oldalt". Nyelveket és matekot!

— Lehet, hogy jó a koncentrált, így visszatekintve az autódidakta módszer ért a legtöbbet.

A teljesség kedvéért oktatóinkat is meg kellene kérdezni a vizsgákkal kapcsolatban. De ezt talán majd máskor. Egyelőre: az ő véleményük tükröződik a jegyekben.

Zárjuk körképünket. Itt az új félév. Jó munkát!

KONCZ GÁBOR

Lehet-e tanulni?

Az Egyetemi Tanács üléséről

Pontosabban van-e miből? És ha igen, miért nem? Lehetne humorizálva folytatni a címben feltett kérdést. Körülbelül ez volt az *Egyetemi Tanács* vitatémája. Vaskos irattömeg feküdt előttünk: *„Felmérés az 1970—71. tanév tananyagainak helyzetéről.”*

Az anyagot *dr. Csizmadia Ernő* tudományos rektorhelyettes a tanszékek és a hallgatók véleménye alapján állította össze. Hangsúlyozta, hogy *az I—II. éves tananyagokkal alig van probléma* (legfeljebb megjelenési). Jól halad a korszerűsítés. A fő célkitűzések a jövőre: a filozófia szöveggyűjtemény-sorozat befejezése, a saját filozófia és szocializmus pg. jegyzet kidolgozása, a modern polgári elmélettörténet írásos tananyag kiadása. Nagyon jó újítás volt az I. éves „Időszerű közgazdasági kérdések” előadásai mellé kiadott írásos olvasmányanyag.

A III. évfolyamon, amely a reform első évfolyama volt, sajnos *sokkal több a gond,* ami nehezíti a hallgatók színvonalas felkészülését. Néhány szak állandó *jegyzethiánnyal* küzd, és ez nemcsak a vizsgák előtt okoz érthető izgalmat, hanem a légkört és a közérzetet is számottevően rontja. Különösen így van ez akkor, ha a tanszékek és a hallgatók, akiknek végül is azonos a célja, nem találják meg a közös hangot.

Csak példaként ragadnék ki néhány konkrétumot. Jelezték a hallgatók a tudományos szocializmus anyagának és árának túlméretezettségét; az ágazati szakok gazdaságstatisztika-tanulásának problémáit; az általános árutan körüli hosszas huzavonát (mellesleg: december 30-án jelent meg a jegyzet); a közlekedéstechnika-anyag fizika-kémia-centrikusságát; de például azt is, hogy a jogi tanszék tárgyaiból kitűnő a tananyagellátás.

A konkrét tantárgyi problémák megvitatása felvetett egy sor elvi kérdést. Például nem is diák, hanem tapasztalt oktató tette szóvá *a tananyagok túlméretezettségét.* Ez összefügg azzal a megállapítással, hogy *a tananyagok korszerűsítése* a szükségesnél *lassabban halad.* Az óraszámcsökkenéssel és a tudomány fejlődésével a tanszékek egyre többet akarnak tanítani, gyakran anélkül azonban, hogy kidobnák a feleslegessé vált részeket. Pedig van arra egy szabály, hogy mennyi lehet minden egyes tárgy anyagterjedelme. (És e szabály az óraszámmal egyenes, nem pedig fordított arányban változó mennyiségről szól!) Az Egyetemi Tanács kérte a tudományos rektorhelyettest: *ellenőrizze a tananyagok terjedelmét, és ne engedélyezze* a megengedettnél bővebb jegyzet kiadását, illetve szakkönyvből a megengedettnél nagyobb kötelező rész kijelölését.

A másik, már említett gond: a jegyzethiány. Ez veti fel a legtöbb vitát. A tanszék azt mondja, hogy időben leadta az anyagot — a hallgató viszont azt, hogy ettől még neki nincs könyve. A tanszék szerint az *Igazgatási Titkárság* nem kérdezi meg őket, miből mennyi kell — a Titkárság szerint a tanszékek hanyagsága mindennek az oka. És így tovább — ki tud itt igazságot tenni? A rektor elvtárs zárszavában részletesen beszélt erről és szavaival — úgy hiszem — örömmel egyetérthetünk:

A tanszék vezetője nemcsak azért felel, hogy a jegyzet megírt anyagát határidőre leadja, hanem *azért is felelős, hogy a hallgatóknak időben kezében legyen a tananyag!* Tehát ellenőrizze az Igazgatási Titkárságot és azon keresztül azt, hogyan halad a jegyzet a jegyzetellátónál. Ha pedig úgy látszik, hogy nincs rendben — amely esetben sajnos az egyetem a *Jegyzetellátó Vállalattal* szemben, amely szinte állam az államban, gyakorlatilag tehetetlen —, *időben intézkedjék,* hogy a hallgatók miből, hogyan készülhetnek fel. Amíg a jegyzetellátás ilyen bizonytalan, nem szabad arra az álláspontra helyezkedni, hogy november végéig, vagy december közepéig egyre csak várjuk, hátha lesz jegyzet. Így ugyanis csak zűrzavar, kapkodás támadhat.

A megoldás tehát az, hogy a hallgatókat minden *félév elején pontosan tájékoztatni kell* arról, mi lesz a tárgy vizsgaanyaga; beleértve ebbe azt, hogy ha nincs időben jegyzet, akkor miből kell tanulni. Ha ez valóban a félév elején történik, elkerülhetők a kellemetlen viták, mint például az, hogy vajon márciusban (1970-ben!), a stúdium kezdetén közölték-e a külkereskedelemmel, hogy a gazdaságstatisztika akkor még meg se jelent jegyzetének mely részeiből kell közel egy év múlva vizsgázni... Ami pedig az „időbeni” jegyzetmegjelenést illeti: a rektor elvtárs szerint „úgy nem lehet tanulni, ha csak decemberben van jegyzet”. Emlékszem, ekkor felsóhajtottam az ülésen: bizony hányszor örül az ember, ha legalább decemberben megvan a jegyzet!

Sajnos, vannak rajtunk kívülálló dolgok. Nem hallgatnak ránk sokszor a példányszám tekintetében, a határidőkről nem is beszélve. A jegyzetvásárlási lap formalitássá vált: a boltból *boldog-boldogtalan elviheti előlünk* a szükséges könyveket. Külön gondot jelentenek a kiadónál megjelenő *szakkönyvek.* Ezek példányszámát ugyanis a kiadó nem az oktatási szükséglethez szabja. A könyvet kiadják, elfogy, új kiadás csak 2—3 év múlva van — közben 1—2 évfolyam kínlódik. Akik világgazdaságtant, külker. technikát stb. tanulnak, tudják, mit jelent ez. A felsőévesektől vásárlás több okból nem jó — szerintem főleg azért, mert ezekre a szakkönyvekre egy végzett embernek is szüksége van.

Mit lehet tenni? Felmerült, hogy *a könyvtár 50—100 példányt vásároljon* és szigorúan, csak néhány napra adja ki őket. Ez persze pénzkérdés. A másik megoldás: *a szakkönyvek jegyzetté alakítása* és kiadása évente. E könyvek többsége amúgyis túl bő, kézikönyvszerű, nem kifejezetten oktatásra készült. A szerzők többsége azonban húzódozik az átírástól — főleg anyagi okokból. Pedig ez lenne a legjobb megoldás!

Az egyetemi házi sokszorosítás sokmindenben segíthet, ha a jegyzetellátó nem képes vállalni egy munkát, de egyre kevesebb a papír. Valószínűleg a jövőben *a papír árát* a házilag „gyártott” anyagokért is elkérik a hallgatótól (van, ahol eddig is tették); ez érzésem szerint olyan csekély összeg, hogy nem okoz gondot.

Az Egyetemi Tanács éles vitája után különösképpen nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy nem szembenállásról van szó, hanem *az oktatók és hallgatók együttműködéséről* egy célért: hogy minél jobb szakemberekké váljunk. El kell persze ismerni, hogy a hallgatók egy része nem él a meglevő lehetőségekkel sem: nem jár előadásra, nem készül szemináriumra, nem veszi meg a megjelenő könyvet sem (és nem is tanulja meg) stb. Ez komoly hiba, hiszen a reform sokat épít az önképzésre, a hallgatók felelősségérzetére és hivatásszeretetére, érdeklődésére. De azt állítom, hogy *a többség akar tanulni,* éspedig hasznos, korszerű tananyagból. Ezt kell biztosítani számukra, mert velük érdemes foglalkozni. *Ha minden biztosítva van,* akkor támad jogalap az említett anyagok számonkérésére, mulasztók felelősségrevonására.

A II. félévi tananyagellátás jobbnak ígérkezik az előzőnél. A problémákból tanulva előbb kezdjük majd jelezni a hiányokat is. A fenti elvek leszögezése azonban az I. félév végén nagyon szükséges és hasznos volt. Most már „csak” át kell ültetni őket a gyakorlatba...

Domány András

Vizsgaaprólék

TISZTA DILI

Éjjel fél tizenkettő, másnap vizsga világgazdaságból. Hárman tanulnak együtt. Mindenki ki van borulva, még kétszáz oldalt kéne átnézni. Lázas lapozgatás, a könyvek remegnek a kezekben. Csönd. Egyszercsak megszólal az egyik:

— Gyerekek, nem tudjátok, mi a fenét olvasok?

A KIS EMINENS

Ketten beszélgetnek. A jegyekről. Te hogy állsz? Kösz, egy négyesem van, hát te? Nekem kettő.

Megjelenik egy harmadik, őt is érdekli a téma. Egy darabig hallgat, aztán megszólal:

— Aztán halkabban: A többi hármas és kettes...

— Most mit vágtok föl, nekem is csak egy négyesem van.

EGY VIZSGA, HÁNY VIZSGA?

Tömeg az egyik ajtó előtt. Ácsorognak vagy tizen, mindnyájan vizsgáznak. Valaki megszólal:

— No, akinek nem volt uvéja, annak ez lesz ma a harmincadik vizsgája.

Lezser hang hátulról: — Akkor ez nekem a negyvenkettedik...

467. OLDAL

A Szanyi-Gulyás féle „A külkereskedelem technikája és szervezése' 'című tankönyvben olvastuk a következőket: „A brazil Nemzeti Bank, amely Buenos Airesben székel...”. A könyv idáig három kiadást ért meg, tucatnyian lektorálták és még senki nem tiltakozott. Érdekes lehet, amint egy ország nemzeti bankja illegalitásba vonul egy másik ország fővárosába.

Borsi

Váratlanul nyitunk be..., valóban mindenki tanult. KULCSÁR JÓZSEF *felvételei*

Néhány szó Pécsről

Az évnyitón elhangzott szavak óta 102 pécsi diáktársunk már túl van, (már aki, — Szerk.) az első félévi vizsgáin. A jövő tanévtől kezdve az általános képzés helyett, a hangsúly a szakképzésre helyeződik át.

Egyetemünk és a tagozat között 240 km a távolság, amit ténylegesen, de képletesen is nehéz áthídalni. A Pécsett tanulók, csak fokozatosan ismerhetik meg egyetemünket, ezért az első napokban amolyan „mostohagyerek”-nek érezték magukat. Aztán kiderült, hogy nehézségek kollégiumi elhelyezéssel, jegyzetellátással itt Pesten is vannak. Vállalniuk kell természetesen az úttörők szerepét, amelyet nehezít, hogy egyik kollégiumuk 15 km-re van az egyetemtől Pécs külső kerületében. *(A leánykollégium életéből mutatunk be néhány képet. — Szerk.).* A pesti látogatások azonban rádöbbentették őket, hogy pesti társaik kollégiumi elhelyezése sem problémamentes, és az oktatás színvonala sem magasabb.

A tagozat oktatási célja egy olyan felsőoktatási intézmény kiépítése, amely alapvetően vállalati munkahelyek betöltésére alkalmas közgazdászokat képez.

Ez azt jelenti, hogy az innen kikerülő hallgatók a vállalatok gazdasági elemzési és tervezési munkát irányító, illetve a vállalatok áruforgalmi tevékenységét és piackutatását szervező és irányító közgazdászok lesznek. Ennek alapvető feltételeként a hallgatók megfelelő mélységben megismerik a fontosabb népgazdasági ágak (ipar, mezőgazdaság, belkereskedelem) sajátos vonásait, adottságait, törvényszerűségeit is.

Az alapvetően vállalati orientációt nem véletlenül hangsúlyozzuk: a pesti egyetem képzési rendjében egyforma súllyal jelennek meg a népgazdasági és vállalati kérdések, a „makroszint” és a „mikroszint” sajátosságai. A pécsi tagozat elsődlegesen a különböző ágazatokban működő vállalatok, szövetkezetek, gazdaságok — tehát a **„mikroszféra”** — számára képez közgazdászokat.

Ezzel összhangban a tagozat tudományos munkája is a közgazdasági kutatások olyan vidéki bázisának megteremtésére irányul, ahol a kutatások középpontjában a vállalati gazdálkodás kérdései állnak.

Az **I. évfolyam** szakosítás nélküli. A **II. évfolyamon** vállalati tervező—elemző szak, valamint vállalati áruforgalmi és piacszervező szak van, majd **a III. és IV. évben** az alábbi szakágazatokra specializálódnak: ipar, agrár, belker.

A képzés alapköre a vállalati munkához szükséges feladatok és problémák lehetőleg teljes körű megismertetése. Ehhez egy tervező—elemző szakos hallgatónak épp úgy ismernie kell a piackutatás, értékesítés alapvető kérdéseit, (és viszont), mint a különböző népgazdasági ágak jellemzőit, kapcsolatait.

Így tudunk a választott szakon belül mélyebb, speciális, egyúttal megfelelően általános, tehát konvertálható ismereteket is nyújtani.

K. K.—L. GY.

A megoldás kezünkben van

„Pártszervezetünk tevékenységének középpontjában a tagozat oktató—nevelő- és tudományos—kutatómunkája feltételeinek politikai eszközökkel és módszerrel történő megteremtése és fejlesztése álljon.” Ezzel a mondattal kezdődik a pécsi tagozat pártalapszervezetének munkaterve.

Megteremtés és fejlesztés. Mindaz, ami ebben szerepel, ez a mozgatóereje az egész tagozat munkájának: újat kezdtünk, s azt szeretnénk mindjárt a lehető legjobban megoldani. Amikor helyzetünkről, feladatainkról esik szó, ez a témakör foglalkoztatja *Szücs Pált,* az MSZMP-alapszervezet titkárát is:

— Indulásunkat a tradícióhiány összes terhe és lehetősége jellemzi: magunknak kell kialakítanunk a működés elveit, módszereit, mit és hogyan akarunk. Természetesen, már itt hozzá kell fűzni:

támogatás, tapasztalatcsere formájában sokat várunk a felsőbb pártszervezetekkel és a Közgazdaságtudományi Egyetem pártbizottságával való rendszeres kapcsolattól.

Főállású oktatóink 70 százaléka párttag. Úgy érzem, ez olyan lehetőséget, biztosítékot ad a kezünkbe, hogy az előttünk álló feladatokat maradéktalanul meg tudjuk oldani. Tudom, hogy nem lesz könnyű, de ennek tudata nem hátráltatni — inkább ösztönözni fog.

Céljainkat vázlatosan három pontba foglalhatom:

először is a tagozat működési feltételeinek megteremtéséről kell gondoskodni,

beleértve az összes személyi, tárgyi feltételeket, és a tanterveket, tananyagokat is. Ezek hivatottak a munka stabilitását biztosítani. Sok energiát kell befektetnünk, de tudom, hogy megéri, mert csak így láthatjuk tisztán saját helyzetünket, szerepünket: lehetőségeinket és feladatainkat a közgazdászok képzésében.

Másik komoly feladatunk a hallgatók körében végzendő politikai munka.

Ide sorolom a KISZ-munka politikai, kommunista jellegének erősítését és a KISZ-tagok kezdeményezőkészségének növelését oktatási, kulturális és sportigényeik kielégítésében, érdekeik védelmében. A pártépítéssel kapcsolatban a taggyűlés teljes egyetértésével találkozott a Szervezeti Szabályzat módosítása: ez egyértelműen rugalmasabbá kell tegye a hallgatók között végzendő politikai munkát.

Ezek megvalósításához — harmadikként, nélkülözhetetlen feltételként

— olyan légkört kell kialakítani, hogy mindenkinek személyes feladata legyen, mindenki érezze át a tagozat sorsának fontosságát,

törekedjen az összhangra, elvtársias kapcsolatokra —, a teljes összhangra diákok és tanárok egymás közt, és önmagunk között is.

László Gyula

A filmplakátokkal díszített klubszobában dr. Komjáti Zoltán docenst hallgatják. A „vizsgák titkairól” beszél

Tanszéki kutatás – vállalati gyakorlat

Vállalatirányítás, szervezettség — mint a gazdasági fejlődés fontos tényezője

Január 27-én, szerdán délelőtt a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében ünnepélyes keretek közt nyújtották át *dr. Varga Sándornak*, az egyetem ipari üzemszervezési tanszéke vezetőjének akadémiai doktori oklevelét.

Akadémiai doktori disszertációjának címe, amely közel 300 oldalon hamarosan könyvalakban is megjelenik: *Az iparvállalatok belső irányítási rendszerének kérdései.*

A tudomány e területén az elmúlt időszakban *dr. Varga Sándor* vezetésével a *tanszék* igen jelentős kutatásokat végzett.

E kutatásokról, a gazdasági fejlődés egyik rendkívül fontos tényezőjéről, a vállalati irányítás, szervezettség problematikájáról beszélgettünk a tanszék vezetőjével.

— Melyek az ipari üzemszervezési tanszék főbb kutatási irányai?

— Kutatási erőfeszítéseink egy része az új szervezési, tervezési és vezetési tananyagok kidolgozására, illetőleg a meglevő tananyagok korszerűsítésére irányulnak. Olyan diszciplinák ezek, ahol a tudományos ismeretanyag rendkívül gyors ütemben szaporodik. A nemzetközi kutatási eredmények újólagos feldolgozása, majd újabb ismeretekkel való kiegészítése, valamint mindezek korszerű koncepcióban történő összegezése igen munkaigényes kutatási feladatot jelent.

— Primer kutatások végzésére középtávon két irányban törekszünk. Az egyik: a vállalati belső irányítási rendszer néhány elvi-módszertani problémája. E tárgykörben jelenleg olyan témákat kutatunk, mint a döntési hatáskörök megosztása a vállalat felső vezetésében; a vezetési rendszerek (vezetés célok alapján, vezetés kivételek alapján); elektronikus számítógépre épülő termelésprogramozási rendszerek.

— A másik kutatási irány a szervezéselmélet és módszertan tárgykörébe tartozik. Itt témáink: a kibernetika; a rendszerkategória szerepe a szervezéstudományban; a szervezettségi színvonal és a szervezés hatékonyságának értékelése, mérése.

— Kutatási témáinknál a társadalmi, gazdasági összefüggések vizsgálata mellett, a korszerű matematikai módszerek, technikai eszközök alkalmazási lehetőségeinek elemzésére is törekszünk. E kettős közelítés integrálása jelentős eredményeket hozhat szakterületünkön.

— Ezekkel a kérdésekkel az utóbbi időben a társadalmi és gazdasági szervek, valamint a közvélemény is egyre többet foglalkozik. Milyen okokra vezethető ez vissza?

— Mindennapos tapasztalat, hogy a vállalatoknál gyakran a 15—20%-ot is meghaladják a munkaidő és a gépkihasználás veszteségei. A termelési folyamatokban a munkamegosztás és összehangolás színvonala elmarad a követelmények mögött. A belső irányítási, gazdálkodási folyamatok hatékonysága sem kielégítő. Népgazdaságunk fejlődésének jelenlegi időszakában a gazdasági hatékonyság fokozása jelentős mértékben azon múlik, hogy mennyire tudjuk javítani a vállalati döntések, a vállalati tervezés, a vezetés, s a szervező tevékenység tudományos megalapozottságát. A vállalati belső irányítási, gazdálkodási rendszer korszerűsítése, a matematikai módszerek és a számítástechnika beépítése az irányítási, gazdálkodási és információs folyamatokba, lényeges feltétele gazdasági előrehaladásunknak. Erre — mint ismeretes — a negyedik *ötéves tervvel kapcsolatos párthatározat* is utal. A népgazdaság tartalékainak nagyobb részét most már valóban vállalaton belül kell keresnünk. Ezek feltárásához és mozgósításához kell megkísérelni az elmélet oldaláról a segítségnyújtást.

— Az említett kutatási területeken az eddigiek során milyen eredmények születtek?

— Az elméleti és módszertani ismeretek gyarapításához — szerény feltételeinkhez mérten — mi is igyekszünk hozzájárulni. A vállalati belső irányítás egyes elemeivel huzamosabb idő óta, átfogóbb kutatásával pedig mintegy öt éve foglalkozunk. 1966-ban egy munkacsoportot létesítettünk e tárgykör néhány kérdésének kutatására. Munkánkhoz ösztönzést és segítséget jelentett a KGM akkori kutatási megrendelése is.

— Eddigi eredményeinkről az utóbbi években hazai és külföldi publikációkban, tudományos konferenciákon tartott előadásokon is beszámoltunk. Átfogó jellegű kötetem „Az iparvállalatok belső irányítási rendszere" címmel ez év tavaszán jelenik meg a Kossuth Kiadónál. *Dr. Marosi Miklós* docens tanulmánya „A többtelepes vállalatok belső decentralizációját befolyásoló szervezési tényezők" címmel, előreláthatólag még ez év végéig megjelenik a Közgazdasági és Jogi Kiadónál.

— Az elmúlt évben — a Művelődésügyi Minisztérium hozzájárulása alapján — bekapcsolódtunk a KGST „Az ipari egyesülések és vállalatok irányításának és szervezésének alapjai" elnevezésű tudományos, koordinációs bizottságának munkájába is. E bizottság vitaülésein a téma alapvető kérdései kerülnek megtárgyalásra. Jelenleg egy iparvállalatok irányítása, vezetése témájú alapkönyv kidolgozásának előkészítése is folyik nemzetközi szerzői kollektíva bevonásával.

— Hogyan érvényesül a tanszéki kutatásban az elmélet és a gyakorlat kapcsolata?

— Szakterületünkön a legtöbb téma kutatása feltételezi a gyakorlattal való szoros kapcsolatot. Amikor 1966-ban a kutatásokat kiszélesítettük, a műszeripari vállalatok gyakorlatának elemzéséből indultunk ki. A pozitív és negatív vállalati gyakorlat vizsgálata alapján fogalmaztuk meg azután a szerteágazó témakör súlyponti kérdéseit. Jelentős mértékben ezekre támaszkodtunk a kiválasztott elvi-módszertani problémák feldolgozásánál is.

— Az MSZMP KB gazdaságpolitikai osztálya 1968—69-ben napirendre tűzte a vállalati belső mechanizmus továbbfejlesztésének ügyét. Bizottságot küldtek ki azzal a céllal, hogy elemezze a vállalati belső mechanizmus helyzetét és dolgozza ki javaslatait a fejlesztés főbb irányaira. Ebben az alapvetően gyakorlati jellegű munkában a tanszék munkatársai a korábbi tapasztalatokra támaszkodva vettek aktívan részt. Ugyanakkor a bizottsági munka sok vállalati tényanyagot, feldolgozható információt, gyakorlati impulzusokat nyújtott a további kutatáshoz, az elméleti általánosításhoz.

— Melyek jelenleg a fontosabb, konkrét gyakorlati tevékenységek?

— Az eddigi eredményekre, valamint a jelenleg folyó kutatásokra támaszkodva végzi a tanszék a Tisza Cipőgyár és a Fővárosi Gázművek belső irányítási rendszerének átfogó korszerűsítését. Több évre szóló szerződés alapján dolgozunk ki megoldásokat a a vállalat döntési, szabályozó és információs rendszerére, a gyártmányösszetétel optimalizálására, a termelés programozására, általában a vállalati irányítási és gazdálkodási rendszer módszereinek, struktúrájának, technikai bázisának korszerűsítésére. Az eddig kidolgozott javaslatokat a vállalatok bevezették és eredményesen alkalmazzák. Érdekes módszertani vonatkozásai vannak annak a munkánknak is, amely az Országos Gumiipari Vállalatnál a működési szabályzat kidolgozásával kapcsolatban folyik.

PONGRÁCZ GYÖRGY

GÖZGÁZ GERZSON JELENTI

No, ezen is túl vagyunk! Mármint a vizsgaidőszakon. Persze, ezt kár volt hozzátenni, mert aki túl van rajta, az ezt épp oly jól tudja, mint én. No, mindegy. A vizsgaidőszakban volt azért egy-két említésre méltó esemény.

Kezdeném a menzával. Úgyis annyit szidtuk őket. Szilveszterkor a hallgatók megrohamozták a fent nevezett jeles intézményt, hogy fölösleges ebédjegyeikért valamit kapjanak. Az egyik barátom húsz darab ischlert vett, egy másik társaság tíz üveg jaffára váltotta be ebédjegyét. Hogy mi ebben a dicsérendő? A rugalmasság. És egyáltalán. Ha a decemberi jegyeket szilveszterkor nem tudják beváltani, azok értéke elvész. Így viszont vittek ötliteres ecetesuborkát (hét jegyért), tíz pár virslit (három jegyért), és különböző összeállítású süteménycsomagokat, ki-ki megmaradt jegyeinek számától függően. A személyzetből két ember csak a süteményeket csomagolta. Rendesek voltak...

Pár nappal később viszont ugyancsak ebédelni mentem, és valami húst választottam a szokásos körettel. A pénztárnál közölték, hogy tizenöt forint, mivel ez szopósmalac. Kicseréltem. Egyrészt nem látszott rajta, hogy szopósmalac, másrészt nem törtem be, hogy ilyen burzsoá ételeket egyek. De amint értesültem róla, valamelyik nap özgerincet lehetett kapni. A baj nem ott van, hogy ilyen ételeket is árulnak, hanem ott, hogy a gyanútlan honpolgár csak a pénztárnál jön rá, mi is az, amit eszik, és mennyibe kerül. Már többször javasoltuk, hogy az ételek mellett azok nevét és árát is tüntessék fel. Eddig hiába...

Más. Barátom panaszkodott, hogy az idén nem gondoskodnak róla. Tavaly ugyanis vidáman kihúzta a vizsgaidőszakot abból az összegből, amit a biztosító lábtörésért fizetett neki. Az egyetem előtti szénkupacon törte el a lábát. Na, de hol van az idén szénkupac? Valahol az egyetem mögött. És elől a Duna-partról vidáman lehet ki-besétálni a kapun. Csak úgy egyszerűen. Semmi kupac, semmi domb, semmi kerülgetés. Hogy mit meg nem ér az ember vénségére!

A szén tehát rendben volna. De a fűtés. Most nem azokról a helyiségekről lesz szó, ahol fűtenek. Ott ugyanis (igazán majdnem mindenhol), jó a fűtés. Hanem hallottunk olyan előadótermekről, ahonnan egy-egy vizsgazéhá megírása után lila körmökkel és jégvirágos orcával jöttek ki a didergő hallgatók. Így volt ez például a statisztika vizsgán a IV-es előadóban. Lehet, hogy ez az egybeesés — mármint a tél és a vizsgaidőszaké — a véletlen műve, de azért ha nagyon figyel az ember, esetleg lehetett volna rá számítani... **(Egy fűtő hanyagsága miatt felrobbant egy kazán, január 5-én leváltották; — új fűtő jól fűt — azóta meleg van — SZERK.)**

Megint más. Elnéztem azt a szép, nagy autóbuszt, amelyik egyetemünk előtt ácsorog. Szép is, nagy is, csak az a kérdés, meddig marad ilyen. Mert ez a csillaggarázs, ahol most tartják, nem biztos, hogy kifejezetten javára válik. Ezúton is kérünk mindenkit, akinek otthon a spájz mellett fedett garázsa van, és így egy autóbuszt viszonylag könnyen el tudna helyezni, jelentse be a szerkesztőségben. Kösz.

A filozófiaszigorlat ürügyén

ELMÉLET VAGY GYAKORLAT?

Gyakran hallani olyan véleményeket, melyek sürgetik, hogy egyetemünkön az oktatás haladjon mindinkább a gyakorlatiasság irányába. Oktassanak minél több gyakorlati ismeretet nyújtó tárgyat, adjanak a hallgatóknak olyan ismereteket, melyeket minél teljesebben és széles körübben lehet a későbbiekben felhasználni. Ez a vélemény kissé élesebb fogalmazásban így hangzik: nem elméletieskedő szobatudósokat, hanem praktikus ismeretekkel rendelkező gyakorlati szakembereket, közgazdászokat kell nevelni. Ez az álláspont természetesen elismeri az elméleti képzés jelentőségét is.

Általánosan elismert, hogy helyes gyakorlati tevékenység csak átfogó elméleti felkészültség mellett lehetséges, és így nyilvánvaló az átfogó, magasabb absztrakciós szinten dolgozó társadalomtudományok jelentősége is az egyetemi oktatási rendszeren belül.

Tehát, mintha minden teljesen rendben lenne: kellő elméleti megalapozás és megfelelő gyakorlati képzés. Látszólag mind az elvont elméletieskedés, mind a pragmatista szakbarbár prakticizmus egyoldalúsága le van küzdve az egyetemi oktatás koncepciójában.

A gyakorlat ezzel szemben kissé mást mutat néhány esetben. A következőkben egy ilyen problémával kívánok foglalakozni, nevezetesen — a talán legfontosabb elméleti tárgy — a filozófia oktatásának gyakorlati problémáit illetően.

A filozófia jelentőségét az egész oktatási struktúrán belül felesleges lenne hangsúlyozni. Nem szorul bizonyításra az sem, hogy a történelmi materializmus milyen segítséget tud nyújtani a megfelelő társadalmi gyakorlat, az adekvát társadalmi megismerés kidolgozásában. A dialektikus és történelmi materializmus együttes világnézet-formáló hatása hasonlóképpen közismert. Ennek ellenére, mintha a filozófiaoktatás háttérbe szorulása lenne tapasztalható a jelenlegi képzési struktúrán belül.

A filozófiaoktatásra fordítható óraszám lecsökkentése nemcsak más tárgyakhoz képest csökkentette a filozófiának, mint tantárgynak a súlyát, hanem önmagában tekintve, ezzel a lecsökkentett óraszámmal a filozófia egyre kevésbé képes ellátni azokat a feladatokat, melyre hivatott, és amelyeket fentebb röviden vázoltunk.

SPENCER ÉS A TÖBBIEK

A most lezárult vizsgaidőszakban alkalmam volt meghallgatni néhány filozófiaszigorlatot. Nem lehet véletlen, hogy közben gyakorta eszembe jutott *Goda Gábor* egy regényhőse, ki egy helyen így beszél filozófiai ismereteiről:

„Közel nyolcvan év alatt sem tudtam meg többet Schopenhauerről, mint hogy rosszkedvűen szemlélte a világot."

Mindenesetre néhány vizsgázó is tudott ennyit, ha már többet nem is. Ezen egyáltalán nem lehet csodálkozni: a polgári filozófia témaköre — mely a filozófiatörténet egy jelentős korszakát felöleli, ismertetve Spencert, Comte-ot, Kirkegaardot, Schopenhauert, Nietzschét, a machistákat, a neokantiánusokat, az egzisztencialista iskolákat és még nem is teljes a lista — összesen egyetlen előadás és egyetlen szemináriumi foglalkozás jut.

De nem is juthat több: a rendelkezésre álló összóraszám a három félévben (előadásokkal és szemináriumokkal együtt) mintegy hetvenre, hetvenkettőre tehető. Meggondolkoztatja az embert, hogy ezzel szemben az orvosegyetemen 120 óra jut a filozófia oktatására.

De hagyjuk a viszonylag másodlagos jelentőségű filozófiatörténet oktatási helyzetét.

Sokkal fontosabb probléma az, hogy az egyetemi képzés szempontjából elsőrendűen fontos dial. mat. és tört. mat. anyagrészekre hasonlóan kevés az idő marad.

Mondok egy példát: a társadalmi törvények kérdése nyilvánvalóan nem jelentéktelen fontosságú akár az egész tört. mat., akár más társadalomtudományok szempontjából.

Ennek ellenére, erre a problémára mindössze egyetlen szemináriumot és egyetlen előadást tud csak a tanszék szánni, de ezt is csak úgy, hogy ugyanakkor legyen még idő olyan, a témához ugyan kapcsolódó, de azon mégis túlmutató problémák megbeszélésére, mint szükségszerűség, szabadság, ösztönösség és tudatosság.

Hasonlóan problematikus ilyen módon a gyakorlattal való kapcsolattartás. Nem arra van szükség ugyanis, hogy a filozófia eredményei öncélúan képezzék a tananyag egy részét: sokkal fontosabb ezek gyakorlati alkalmazása. Ehhez pedig csak szintén három dblog hiányzik: idő, idő és idő.

MIT, HOL ÉS MENNYIT?

Nem akarom semmiképpen sem a filozófia jelentőségét eltúlozni, és nem akarom a filozófiát egyetemünk fő tantárgyának kikiáltani.

Csupán arra szeretném a figyelmet felhívni, hogy a jelenlegi körülmények közepette a filozófiaoktatás feltételei korántsem optimálisak. Ezen a helyzeten nyilván nagyobb változtatások nélkül is viszonylag könnyen lehetne segíteni.

A tananyag növelése senkinek sem lehet reális célja: tehát azt kellene megvizsgálni, hogy milyen tárgyak helyett lehet — az olyan szakon, ahol ez szükségesnek látszik — növelni a filozófia súlyát a tananyagon belül.

Meg lehetne fontolni, hogy a jelenlegi, tulajdonképpen standardizált, mindenütt egyforma filozófiai képzés koncepciója mennyire helyes.

Nyilvánvalónak látszik, hogy egyes szakok több, mások kevesebb filozófiaórát igényelnek. A kimondottan elméleti szakok, mint terv-elemző, tanár szakok és talán még a pénzügy, más óraszámban, magasabb óraszámban tanulhatnának filozófiát, mint a kevésbé elméleti jellegű szakok, például agrár, iparszakok.

Különösen fontos lenne a PG.-tanárokat képző szakok esetében az intenzívebb filozófiaoktatás, hiszen a PG. közismerten igényli problémafelvetési és megoldási munkája során a filozófia segítségét. Nem szabad ugyanakkor elfeledkezni a világnézeti nevelés fontosságáról sem, hiszen itt elsősorban pedagógusokat képeznek.

MIT TEHET A TANSZÉK?

A jelenlegi szűkös keretek közt is elképzelhető a tanszéki munka javítása, intenzívebbé tétele. Hasznos lenne, ha amennyire csak lehetséges, az egyes szemináriumokon szorosabban kötődnének a gyakorlati alkalmazásokhoz, gyakorlati problémákhoz. Konzultációk tartása, önálló kiselőadások inspirálása szintén segíthetne valamelyest. Több figyelmet kellene szentelni arra, hogy a hallgatók ne veszhessenek el részproblémákban, hanem legyen az anyag egészéről megfelelő áttekintésük. Ezek a problémák azonban csak a filozófia tananyagon belüli súlyának növelésével oldhatók meg megnyugtatóan.

Többen felvetették, hogy nem lenne-e megoldás a filozófiatananyag csökkentése. Véleményünk szerint ezzel úgy járnak el, mint a legendabeli orvos, aki úgy szüntette meg a beteg panaszait, hogy megölte a pácienst.

Meg kellene inkább fontolni, hogy a későbbiekben van-e mód bizonyos tárgyak óraszámcsökkentésére, és az így felszabadult időt a filozófiaoktatásban eredményesen fel lehetne használni.

A szakosodás során sokszor egymást fedő elaprózott ismereteket nyújtó tárgyakat is bevezettek. Ezek közül nyilvánvaló, hogy némelyek nélkülözhetőek, vagy legalábbis nem szükségesek olyan nagy óraszámban, mint jelenleg. A megoldás természetesen nem várható máról holnapra, de bízunk benne, hogy végül is meg fog szünni az az aránytalanság a tananyag struktúráján belül, melynek még helyenként tanúi vagyunk.

— Árva László —

BARANYI FERENC:

Csapongó gondolatok a Parnasszusról

Örömmel közöljük a neves költő, a Magyar Ifjúság irodalmi rovatvezetőjének kritikus megjegyzéseit.

Még a legkoncepciózusabb irodalmi összeállítás is esetleges. Kiváltképp, ha az együttesen megjelenni szándékozókat nem az ars poeticák, a művészi elképzelések hasonlósága, illetve azonossága gyűjtötte egy táborba, hanem a „területi" hovatartozás. Ezért nem lehet például a két éve megjelent *Elérhetetlen föld* című antológiához ugyanolyan méricskélési szempontokkal közelíteni, mint — teszem azt — egy olyan kiadványhoz, amely, mondjuk egy megye tollforgatóinak színes tarkaszőtteséből terít elénk egy jó érzékkel kivágott, jellemző darabkát.

A *Parnasszus* fiatal szerzőinek egyetlen közös jellemzője, hogy valamennyien a közgazdasági egyetem hallgatói. Ezen az alapon kerültek „egy kalap alá" helyileg is, a mellékletben és egy kicsit — óhatatlanul — a megítélésben is. Ezért itt különösképpen kell hangsúlyoznunk az esetlegességet, bármilyen gonddal törekedett is egyfajta körülvonalazható koncepcióra a különben lelkiismeretes és szakszerű szerkesztés. Mert ha — tegyük fel — *Sós Péter* vagy *Kékesi Katalin* történetesen nem a közgázra nyert volna felvételt annak idején, akkor most más közösség, más tollforgató csoportosulás összképét módosítaná írásaival.

Meggyőződésem ugyanis, hogy — ha akármilyen felsőoktatási intézménybe vagy munkahelyre sodorta volna őket a sors — az önkifejezés igényéről sehol nem mondtak volna le.

Ilyenformán a Parnasszus szerzőit a legcsekélyebb mértékben sem tekinthetem úgy, mint valamiféle új fajta esztétikai és etikai törekvések mellett zászlót bontott csapatot, igazság szerint külön-külön kellene elemeznem a produkciókat, mivel az egy-két év előtti véletlen műve csupán, hogy most azonos hasábokon, egymás szomszédságában jelentek meg az alkotásaik. Így is bújkál persze az emberben a kíváncsi izgalom: hozott-e valamelyikük újat esztétikában vagy etikában?

Nos, ilyen szempontból mérlegelve a verseket és novellákat, azt kell mondanom: nem.

Ami újdonságot például formai megoldásokban vélnek nyújtani, az csak az „újszülötteknek" új, hogy a *Ludas Matyi* közismert mottójára utaljak. A verselők kissé keresett modernségén már a század első évtizedeiben túljutott nemcsak a francia, de a magyar költészet is, a gondolatok ilyen eszközökkel történő láttatása nem több a spanyolviasz felfedezésénél,

mert túlhaladott izmusokat restaurál, meggyőződésem persze, hogy öntudatlanul (például: Kovács Endre Iszákos barátaimhoz, Szalay Dénes Kezdet, Szekeres Mariann Változatok című versei.) E versekben a nem tiszta, zürös forma, kúsza gondolatokat takar, és viszont, ha nincs tiszta gondolat, nem szülheti meg tiszta formáját!

A póztalanabb, eszköztelenebb vallomás a valós problémákról sokkal korszerűbb lenne, mert a disszonánsnak kiáltott világ — furcsa paradoxon! — egyre inkább tiszta harmóniát vár el a művészetektől. A legújabb francia és olasz törekvések mindinkább ennek az elvárásnak igyekeznek megfelelni, csak — sajnos —, ennek a divatja is majd csak évek múlva érkezik el hozzánk...

Etikailag sem sok újat találtam. *Erdész Gabriella: Aladdin* című — egyébként igen figyelemreméltó — írásában például már-már rajtakapni véltem a legújabb nemzedék sajátos történelemszemléletét, de hamar kiderült, hogy *Moldova György „Straznyiczky, a magyar apa"* című — 1964-ben publikált — szatírájának hangjával és szemléletével találkoztam újra, csak egy kicsit más öltözékben.

Folytathatnám a példák sorát, de talán ennyi is elegendő. A lényeg az, hogy a Parnasszus alkalmilag társult gárdája kitaposott ösvényeken halad. s ezt — akármilyen meglepően hangzik is — nem elmarasztalóan mondom. Számomra ugyanis az a fontos, hogy általában jó irányba tart ez a gárda — nagyobb baj ne legyen — a járt utakon.

Számtalan dolgozatot írtak már a mai ifjúságról. Ám a leggondosabb tanulmány sem tár olyan hiteles képet elénk, mint a fiatalok saját írásos megnyilvánulásai. Mutasd meg írásodat, megmondom, kik vagytok!

A Parnasszusból kiderül, hogy a mai huszonéveseknek általában természetes közegük ez a rend, elfogulatlanul szólnak homlokráncoltató jelenségeiről is s ez mindenképpen a javukra írandó. Ha ezért megdorgáljuk őket, beléjük oltjuk a rosszemlékű öncenzurát, amit nem csak pályatárs apáiknak, de bátyjaiknak is csak nehezen sikerül kiseprűzni a tudatuk alól. — Vigyázat, dorgálásról beszéltem és nem alapos, elemző marxista irodalomkritikáról!

Ők néha más töltést adnának a hősiességnek, a hazaszeretetnek, a hűségnek, satöbbi, s így nem mindig hibáznak rá a helyes megoldásra. Sürgetik az új etikai normákat, de teremteni nem tudják. Azért ilyenkor a fiatalos gyürkőzés hasonló a súlytalanság állapotában végzett gimnasztikához...

Az összeállítás szerkesztői *Tormai László: Szavak a pácban* című írását valószínű, hogy csak kellemes, pihentetőbb „töltelékanyagnak" szánták, én kulcsfontosságúnak tartom! Ennek a korosztálynak egészséges racionalizmusa ugyanis nem csak a szavak helyi értékét kérdőjelezi meg, hanem a fogalmak új tartalmát is szenvedélyesen keresi.

Az irodalom kapuit döngetők között manapság kisebb a végletesség. Kevesebb a dilettáns, de kevesebb az eredeti, kiugró tehetség is. Megnőtt az intelligens, kulturált tollforgatók száma s ez bizonyos szempontból örvendetes tény. A Parnasszusban egyetlen önképzőköri színvonalú, iskolás írással sem találkoztam. Viszont *Bakonyi Péter, Erdész Gabriella, Sós Péter* és *Koncz Gábor* — ha kellő művészi fegyelem és szívósság társul tagadhatatlan tehetségükhöz — komoly értékei lehetnek a magyar irodalomnak.

Örülök a lap kezdeményezésének, remélem, a Parnasszus időszakos mellékletté válik. Szerzőinek műveivel szeretnék majd komoly irodalmi orgánumok hasábjain is találkozni.

Hogy valaha találkozom-e? Ez elsősorban rajtuk múlik.

A jövő

I. felvonás:

A robotembert felhúzzák. Távirányítás segítségével. Különben egy nagy teremben vagyunk. A különbség csak az, hogy ez nem biztos, mert az ég és föld közt lebegünk. Akár a főnök előszobájában is lehetnénk. Egy fényajtón fénytábla búg: A Fej. Ha rövidzárlat lenne láthatnánk, hogy ez is csak egy gép. Egyenlőre mindenhol fény. Csupa fény. A robotember elindul. Különös arckifejezésű emberek ülnek a semmiben. Ráérnek. Nincs Ész, Nincs Gondolat, az Idegesség megszűnt. Senki sem éhes, majd csak tíz év múlva. A felhúzott masina sorra járja a különös ügyfeleket. Semmit sem lehet tudni. Nincs mit. Kihalt. A Fej ajtaján kigyullad egy felírás: olaj. Megjelenik egy másik robotember maxi antennával, és olajoskannával a kezében. Két cukorral.

Egy bajszos ügyfél az antenna után néz. De minek? Száztíz éve megszűnt. A járkáló robotember egyszerre megáll. Elaludt vagy lejárt. Minden lehetséges. A terem közepén egy nagy fényújság forog. Harminckilenc színen és egy nyelven beszél. Mindenki ezt nézi, akinek nyitva van a szeme. Itt látszik az is, hogy hányadika és milyen nap van. Kivéve hétfőn, mert az szünnap. Akkor kialszik a fény, s mindenki sötétben ül. Egy napig. De előfordul, hogy valaki öt hónapig ül itt. Azután vagy hazatér, vagy elküldik a Tejútrendszernek egy másik pontjára. Időnként őrjárat jön a Központból. Tablettát osztogatnak. Mindenre van tabletta. Az öregségre éppúgy, mint a hasfájásra. Körülbelül az eredmény is ugyanaz. S hogy mi történik? Semmi. Megszűnt.

II. felvonás:

2971. Az ember felébred. Lassan felkel, dörzsöli a szemét. Még álmos.

— Milyen furcsát álmodtam! — mondja. — Csak el ne felejtsem, ameddig beérek!

Megborotválkozik, megmosakszik. A vízcsap rossz, pedig már régen bejelentették. Legyint. Azután felöltözködik, majd leül a konyhában reggelizni. Ráérősen kenegeti a vajat a kenyérre. A felesége kikiabál a szobából, hogy siessen, mert elkésik. Azért még belenéz az újságba. Tegnap a késő esti órákban játszott a csapat. Kikapott. Hiába, új utakat kellene keresni! Amikor az autóbuszon a lábára lépnek, eszébe jut, hogy a könyv miatt álmodhatott ilyen zöldséget. Különben is jónak ígérkezett, annak ellenére, hogy több mint ezer éve írták. A fiától szedte el.

Később elfelejti az egészet. Csak a büfében jut újra az eszébe kávéház közben. Mialatt a lépcső felé igyekvő Pirike után néz, elmosolyodik.

— Fantasztikus dolgok voltak a múltban!

Tormai László

A nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbítjuk FOTOPÁLYÁZATUNK beadási határidejét február 25-ig. Várjuk 13x18 cm-es képeiteket, melyek témájukkal kapcsolódnak az ifjúsághoz, egyetemi életünkhöz, a szabad időhöz. Értékes díjakat osztunk ki a legszebb képek szerzői között, 300,—, 200,—, 100,— Ft-os értékben.

A legjobb képekből kiállítást szervezünk. A pályázók alkotásaikat zárt csomagban adják le a szerkesztőségben, név és évfolyam megjelölésével.

Toleráljuk a kritikát?

Az alábbiakban azon individuális koncepcióimnak kívánok publicitást biztosítani, amelyek szociológiai studiumom során involválódtak pszichémben. Nagyon örülnék, ha jelen cikkem konfrontálására az olvasóval verifikálná azon téziseimet, melyek szerint egy ilyen diszciplina, mint a szociológia, amennyiben közérthetőségre aspirál, prakszisában nem utilizálhat annyi idegen kifejezést, mint ez az adott szituációban oly pregnánsan konstatálható.

De félre a tréfát, nézzük meg, mi is a szociológia tárgya. Mint az az olvasókönyv 22. oldalából kiderül *„a szociológia specifikus tárgya az anyagi-gazdasági és a tudati-ideológiai viszonyok közti kölcsönhatás a maga konkrétságában és történelmiségében, illetve olyan társadalmi jelenségek és intézmények vizsgálata, amelyek sajátosságai csak az anyagi-gazdasági és a tudati-ideológiai viszonyok közötti kölcsönhatás feltárásával közelíthetők meg."*

Na tessék! Aki még ezek után sem tudja, mi a szociológia specifikus tárgya, az olvassa el még egyszer. Lehet, hogy akkor sem fogja tudni, de hát istenem, egy definíció nem tehet egyszerre eleget az optimális hosszúság és maximális érthetőség követelményének. Az optimális hosszúsággal egyébként is baj van.

A 49. oldalon a tengerikígyó-alkotás díszpéldányaival találkozhatunk. A megértést nyolc-kilenc soros mondatok segítik elő, ezek közül szeretnék bemutatni egyet: *„Ennek következtében azonban objektíve nagyobb a lehetőség arra hogy ha nem is válik azonossá a tudományos gondolkodás és a politika, de a politika alakításában mindinkább kifejeződjön a tudományok, s köztük a társadalomtudományok és a szociológia tudásanyaga, a tudományos ismeretek tehát egyre inkább a politikai döntés egyrészt közvetve is alapozhat tudományos információk tömegére, mint az esetleges széles társadalmi méretekben születő döntés (amely, tegyük hozzá, a modern társadalom rendkívül összetett viszonyai között egyébként is kikerülhetetlenül formálissá válik), másrészt a tudomány képviselőinek közvetlen bevonása a döntések előkészítésébe ugyancsak általánosabb gyakorlat lehet."*

Az előbbivel ellentétben, ennek megvan az az előnye is, hogy értelmetlen. Egy ilyen hosszú mondatnál örüljünk annak, hogy a szerző be tudta fejezni, és ne állítsunk olyan követelményeket elébe, hogy a közepén is emlékezzen rá, miről is kezdett beszélni a mondat legelején.

Ezek után már szinte üdülésnek hatnak az itt-ott elpötyögtetett idegen szavak. Különben is rá kell nevelni a hallgatókat az önálló munkára, és csak keresgéljék maguk a szótárban, miről is kíván írni a szerző. Mutatóban néhány kifejezés, zárójelben az oldalszámok: *az establishment kooptálja* (18), ... *a zoning problémája* (174. jelzem valóban érdekes probléma lehet, hát még ha tudnám, mi az), ... *idioszinkratikus* (11), ... *par excellence* (169 — nem tudom, mennyit vesztett volna a tanulmány tudományos jellegéből, ha ehelyett az „elsősorban, kiváltképpen" kifejezéseket használta volna az író). Érdeklődésre tarthat számot a *predikció* (19), ... *cost and benefit analysis* (21), ... *anketománia* (24), ... *konformitás* (26) kifejezések magyar megfelelőinek megtalálása. A díszpintyek helyén külön vitrint érdemel a: *„vertikális generációk közti társadalmi mobilitás"*. Egyébként kíváncsi lennék arra, hogyan nézhet ki egy horizontális generáció. De azért jó, hogy megmondták, ez vertikális. Úgy tanul a gyerek.

Nem tudom, mit csinál akkor egy szociológus, ha mint *kékharisnyás kutató... kulturális sznobériánkra apellál"* (33). Érdekelne, hogy a fent említett ruhadarab mennyiben befolyásolja az apelláció hatékonyságát, ha egyszer az úgyis kulturális sznobériánkra és véletlenül sem sznobizmusunkra irányul.

Aztán szeretném, ha valaki megmagyarázná, milyen egy *„egyszerű stimuluskérdés"* (63), vagy mit fejez ki a *reproducibilitási együttható* (68)?

Mindezek ellenére merem állítani, hogy a szociológia érdekes tudomány. S ott, ahol nem érdekes, különböző sajtóhibákkal azzá teszik. Lássunk ezek közül is néhányat. A pálmát szerintem az *„ökológiai pszichó"* viszi el (193). De nem rossz az a munkás sem, aki *„igyekszik bizonyítani véletlenségét"* egy meghatározott baleset bekövetkezésében (102). Szép látvány lehet az az ember is, aki *„beltörődött"* helyzetébe (136), vagy az az asztalos, akinek *„alapvető eljárásai... kielégülhetnek"* (138). A jövőbelátás egyik legszebb példája az *„1970—71-es kommün"* (9. old.) meglátása. Hogy ezt honnan tudták így előre? Jelzem, tavaly semmiféle érdemleges Kommünt nem említettek az újságok. Persze mit lehet tudni, szilveszterig még sokminden történhet. Végezetül a 84. oldal egy új, eddig még nem hallott közgazdasági kategóriát említ, nevezetesen a *„csikkcsoportot"*.

Hát ennyit így első és utolsó nekifutásra. Remélem, a csokor tetszik, és ha esetleg ezt a cikket valaki a szociológia elleni támadásnak fogná fel, annak a 18. oldal egy mondatának némileg átfogalmazott változatát ajánlom: *„A postindustriális társadalom szociológiájának éppen az az egyik fő jellemzője, hogy képes tolerálni az ilyen jellegű kritikákat sőt magukat a kritikusokat használja fel a rendszer jóságának bizonyítására, hiszen a kritikusok megléte éppen azt mutatja, hogy a rendszer olyannyira jó, hogy még a kritikát is tolerálni tudja"*

Hát tolerálja...

Borsi György

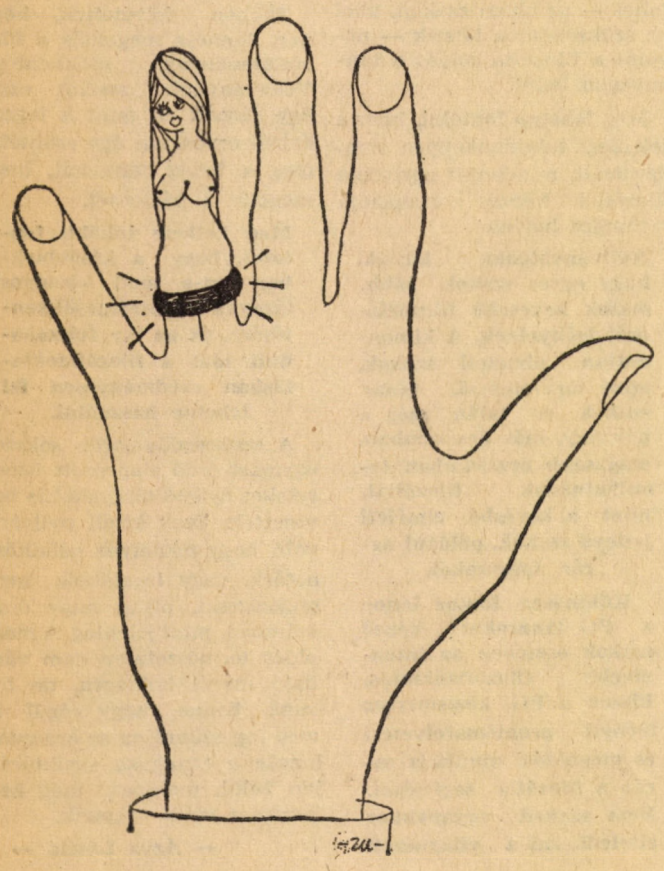

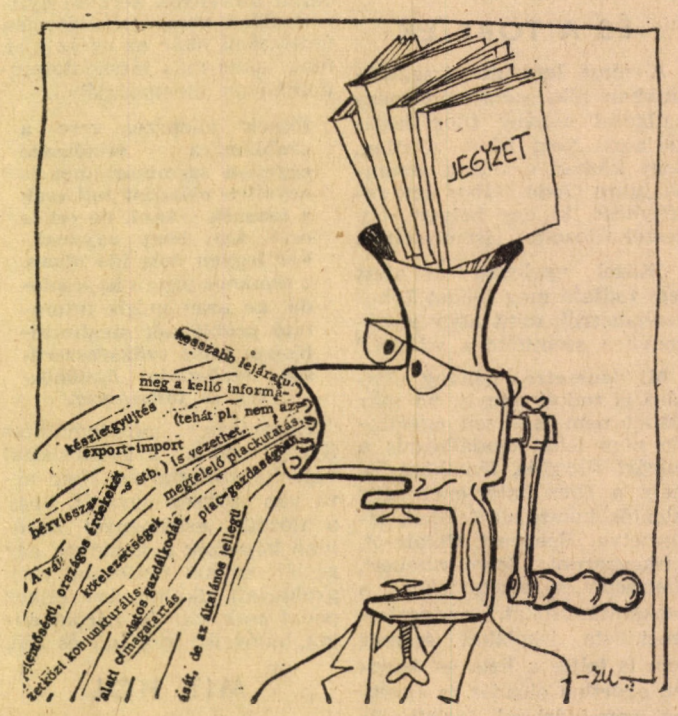

Halász Géza karikatúrái

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt

FELELŐS SZERKESZTŐ: KINCSES GYÖRGY

Szerkesztőség: Budapest, IX., Dimitrov tér 8.

Telefon: 186—850/138

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat

Készül a Szikra Lapnyomdában